

Verbonden partijen waterschap Aa en Maas

(Versie 25 oktober 2021)

Inhoud

1. GR Afvalwater Vught met waterschap De Dommel.....	2
2. Aquaminerals.....	4
3. Aquon	6
4. Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)	11
5. Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	14
6. Het Waterschapshuis (HWH).....	18
7. Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant.....	23
8. Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB).....	25
9. Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank)	28
10. NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)	33
11. Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer).....	38
12. Unie van Waterschappen (UvW).....	41

1. GR Afvalwater Vught met waterschap De Dommel

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)		GR Afvalwater Vught met waterschap De Dommel		
Vestigingsplaats		's-Hertogenbosch		
Rechtsvorm		Gemeenschappelijke Regeling		
Ingangsdatum		1 januari 1995		
Portefeuillehouder		Dhr. P. van Dijk		
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij		p.m.		
Verantwoordelijk directielid		Dhr. P. Verlaan		
Opdrachtgeversrol/accountmanager		Dhr. P. Verlaan		
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol		Mevr. A. van Koningsbrugge (Concernstaf)		
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)		Aa en Maas ontvangt en behandelt voor waterschap De Dommel het afvalwater van de gemeente Vught op de rwzi te 's-Hertogenbosch		
Bestuurlijk belang		Commissie van overleg waarvoor de DB's van beide waterschappen een lid en een plaatsvervangend lid aanwijzen		
Deelnemende partijen		Waterschappen Aa en Maas en De Dommel		
Relatie met programma		Schoon water		
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij		Doelmatige behandeling van het afvalwater dat door de gemeente Vught wordt ingezameld en een optimale benutting van de beschikbare verwerkingscapaciteit op de rwzi 's-Hertogenbosch.		
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij		Geen		
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP		n.v.t.		
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage		Aa en Maas ontvangt een vergoeding van De Dommel die bestaat uit het aantal aangeboden ve's vermenigvuldigd met het tarief per ve (Aa en Maas)		
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	n.v.t.	€ 1.551.200 (opbrengst)	n.v.t.	€ 1.548.235* (opbrengst)
2017	n.v.t.	€ 1.561.330 (opbrengst)	n.v.t.	€ 1.567.014* (opbrengst)
2018	n.v.t.	€ 1.585.710 (opbrengst)	n.v.t.	€ 1.711.182* (opbrengst)
2019	n.v.t.	€ 1.626.697	n.v.t.	€ 1.549.453*

		(opbrengst)		(opbrengst)
2020	n.v.t.	€ 1.659.150 (opbrengst)	n.v.t.	€ 1.729.865* (opbrengst)
2021	n.v.t.	€ 1.695.000 (opbrengst)	n.v.t.	Nog niet bekend
2022	n.v.t.	€ 1.728.000 (opbrengst)	n.v.t.	Nog niet bekend
*Door voortgang in de definitieve aanslagen bij De Dommel kan tussen de jaren een verschuiving optreden in realisatie.				
Ontwikkelingen verbonden partij				
n.v.t.				
Beleidsmatige en financiële risico's				
n.v.t.				

2. Aquaminerals

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Aquaminerals B.V.
Vestigingsplaats	Nieuwegein
Rechtsvorm	B.V.
Ingangsdatum	1 januari 2018
Portefeuillehouder	Dhr. P. van Dijk
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Dhr. P. van Dijk (Dhr. P. Verlaan is gemachtigd om Aa en Maas te vertegenwoordigen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders)
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. F. Kiestra, Advies Zuiveren
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Dhr. E. Quax (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Aquaminerals verzorgt de afzet van grondstoffen die vrijkomen uit het zuiveringsproces. Het gaat hierbij in eerste instantie om cellulose en struviet. Daarnaast vervult ze, om stagnatie in de slibverwerking te voorkomen, vanaf juli 2021 in opdracht van de UvW de regie over de collectieve incidentencapaciteit in slibverwerking van de Nederlandse waterschappen.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met stemrecht
Deelnemende partijen	Alle drinkwaterbedrijven in Nederland en de waterschappen A&M, AGV, HHNK, HDSR, ZZL
Relatie met programma	Schoon water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	In het kader van de circulaire economie en duurzaamheid
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	<ul style="list-style-type: none"> - Langdurige relatie om ontzorgd te worden bij het afzetten en vermarkten van rest- en grondstoffen. In de beginperiode in het bijzonder gericht op de afzet van struviet en cellulose, op termijn wellicht ook voor andere producten. - Toezien op verder acquireren van waterschappen als deelnemer om zodoende in de toekomst groter aanbod (gezamenlijke afzet) en daarmee grotere schaalvoordelen te kunnen bewerkstelligen.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	Aandelenkapitaal ter waarde van € 40.000 nominaal (546 aandelen), wat overeenkomt met een aandelenbelang van 4,35%.

Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 786.600	€ 1.036.100	€ 787.500	€ 1.643.600
2017	€ 787.500	€ 1.643.600	€ 847.400	€ 2.017.000
2018	€ 847.400	€ 2.017.000	€ 1.117.300	€ 2.437.100
2019	€ 1.117.300	€ 2.437.100	€ 1.298.700	€ 3.474.900
2020	€ 1.298.700	€ 3.474.900	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	n.v.t.	n.v.t.	€ 5.105.800	n.v.t.
2017	n.v.t.	n.v.t.	€ 7.216.400	n.v.t.
2018	n.v.t.	n.v.t.	€ 8.670.800	€ 115.400
2019	n.v.t.	n.v.t.	€ 11.134.200	€ 180.000
2020	n.v.t.	n.v.t.	€ 15.793.000	€ 212.800
Ontwikkelingen verbonden partij				
<p>Het streven van zowel Aquaminerals als Aa en Maas is om in de nabije toekomst steeds meer waterschappen aan te laten sluiten als aandeelhouder van Aquaminerals om zodoende een grote in gezamenlijkheid rest- of grondstoffen af te kunnen zetten en daarmee betere tarieven te kunnen afdwingen.</p>				
Beleidsmatige en financiële risico's				
<p>Financieel wordt het risico beperkt tot de waarde van het aandelenkapitaal. Beleidsmatig bestaat er geen tot zeer beperkt risico doordat de afzet voor de drinkwaterbedrijven enerzijds en voor de waterschappen strikt administratief gescheiden blijft. Indien gewenst kan op elk moment uit Aquaminerals gestapt worden. De waarde van het aandelenkapitaal zal alsdan uitgekeerd worden. Het jaarlijkse resultaat van Aquaminerals is nagenoeg nihil omdat de volledige opbrengst in aftrek van de handling fee wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Aquaminerals streeft daarmee geen winst na. Het vreemd vermogen van Aquaminerals bestaat volledig uit kortlopende schulden en overlopende passiva.</p>				

3. Aquon

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Aquon
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch (statutair)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 juli 2011
Portefeuillehouder	Dhr. P. van Dijk
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid AB Aquon: dhr. P. Ketelaars Plaatsvervanger: dhr. E. de Groot
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. R. Merkelbach (Onderzoek en monitoring)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Dhr. M. Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Aquon verricht laboratoriumonderzoek en heeft als doel te komen tot vergroting van efficiency, vermindering van kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van innovatiekracht.
Bestuurlijk belang	Zetel in het Algemeen Bestuur met stemrecht
Deelnemende partijen	Waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Schieland en Krimpenerwaard, Delfland, Rijnland, Hollandse Delta, Rivierenland en De Stichtse Rijnlanden.
Relatie met programma	Schoon water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Aquon verricht monstername- en laboratoriumwerkzaamheden t.b.v. de kwalitatieve monitoring (KRW) van het watersysteem, de monitoring van de zuiveringsinstallaties, hydrobiologie (ecologie), waterbodemonderzoek, grondwateronderzoek en t.b.v. handhavingsactiviteiten en calamiteiten. In 2021 en 2022 worden nog specifieke analysewerkzaamheden verricht t.b.v. de Covid-bemonsteringen van de rwzi's, de projecten "Renovatie rwzi Den Bosch", "Onderzoek naar Geneesmiddelen" en metingen nav onderzoek toepassing "Poederkool op rwzi Oijen". Tevens gaan er steeds meer metingen met sensoren plaatsvinden.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partijen	Geen, de bestuurlijke en bedrijfsmatige focus is gericht op een stabiele bedrijfsvoering en verlaging van de kosten. Om dit te bereiken is een strategische herijking uitgevoerd. Daarbij is een nieuwe visie ontwikkeld (Aquon 2.0) en een ombouwplan met implementatieplan gemaakt. Dit proces wordt door het AB van waterschap Aa en Maas

	gesteund. Tevens heeft het AB op 8 juli 2016 besloten om de deelname van Aa en Maas in Aquon te continueren.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.

Financiële gegevens

Financieel belang/basis van de bijdrage	Op basis van aantal productiepunten/ verkooppunten.
---	--

Vermogen van de verbonden partij

Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 2.447.564	€ 14.740.341	€ 1.165.101	€ 17.173.929
2017	€ 1.165.101	€ 17.173.929	€ 293.592	€ 16.284.803
2018	€ 293.592	€ 16.284.803	€ 0	€ 16.625.059
2019	€ 0	€ 16.625.059	€ 0	€ 12.510.021
2020	€ 0	€ 12.510.021	€ 0	€ 13.722.422
2021	€ 0	€ 13.722.422	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 21.387.000	€ 1.422.000	€ 20.754.439	€ 1.429.000
2017	€ 20.494.000	€ 1.516.000	€ 21.952.595	€ 1.599.957
2018	€ 21.256.000	€ 1.776.000	€ 22.786.006	€ 1.866.000
2019	€ 22.453.000	€ 2.020.000	€ 26.256.180	€ 2.374.000
2020	€ 23.427.000	€ 2.251.000	€ 27.760.801	€ 2.697.000
2021	€ 26.614.000	€ 2.667.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 33.646.000	€ 3.401.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

1. Voor 2016 is een begrotingswijziging doorgevoerd. De primitieve begroting voor 2016 kende een begrotingstotaal van € 20.065.400 met een aandeel daarin voor waterschap Aa en Maas van € 1.420.956. Dat de deelnemersbijdrage nagenoeg gelijk is gebleven, terwijl het begrotingstotaal is gestegen, komt doordat in 2016 € 1.480.000 wordt aangewend uit de bestemmingsreserve.
2. Voor 2017 is een begrotingswijziging doorgevoerd naar aanleiding van de uitgevoerde strategische herijking Aquon 2.0. De primitieve begroting voor 2017 had een begrotingstotaal van € 20.439.400 met een aandeel daarin voor Aa en Maas van € 1.472.000.
3. Voor 2022 geldt dat de kosten zijn begroot inclusief de extra Covid-bemonsteringen. Hiervoor ontvangt het waterschap rechtstreeks een vergoeding van € 242.725 van het ministerie van VWS.

Ontwikkelingen verbonden partij

Mede op basis van een te hoog kostennivo en tegenvallende kwaliteit van de dienstverleningen door Aquon is in het Algemeen Bestuur (AB) van Aquon een discussie ontstaan over de toekomst van Aquon. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van een ombouwplan. Het ombouwplan bevat de volgende vier kernpunten:

1. Sterke bedrijfsvoering en relatiemanagement;
2. Flexibiliteit en marktinschakeling;
3. Cultuurontwikkeling naar meer ondernemend en bedrijfsmatig;
4. Voortgaande efficiencywinst door reductie van het aantal locaties.

Aangezien de diverse deelnemers in Aquon nog geen eensluitend toekomstbeeld van Aquon kenden heeft het AB van Aquon in eerste instantie nog niet tot volledige uitvoering van het ombouwplan besloten. Er is besloten om eerst een evaluatie en strategische herijking uit te voeren met de deelnemende waterschappen met betrekking tot hun gemeenschappelijke positie over het samenwerkingsverband Aquon. Doel van dit onderzoek was te komen tot een door alle waterschappen gedragen koers inclusief kostenverdeelsystematiek. Middels dit onderzoek verkregen de individuele deelnemers de gelegenheid om hun eigen positie in Aquon te herijken. De eerste fase van de strategische herijking is onder leiding van een onafhankelijke externe

deskundige eind 2015 uitgevoerd (behandeld in de vergadering van het AB van Aa en Maas op 11 december 2015). Op basis van de uitkomst van fase 1 heeft het bestuur van Aquon beoordeeld dat er voldoende draagvlak was om met alle deelnemers fase 2 van de strategische herijking te gaan uitvoeren. De opbrengst van de 2^e fase is een gedeelde strategie van de eigenaren van Aquon en Aquon zelf, en een gedeelde visie op de gewenste governance, inclusief zicht op de organisatorische (en eventueel financiële) gevolgen voor Aquon en de waterschappen. In deze tweede fase van het onderzoek zijn 2 thema's nader uitgewerkt in een tweetal ambtelijke werkgroepen. Het betreft de thema's "strategie en beleid" en "governance". Ten aanzien van het eerste thema is vooral gekeken naar het gezamenlijk formuleren van een strategische visie die realistisch en toekomstbestendig is. Bij het tweede thema is gekeken naar een sterke verzakelijking van de governance tussen Aquon en de eigenaren. Het opgeleverde onderzoeksrapport is 8 juli 2016 ter besluitvorming behandeld in de vergadering van het AB van Aa en Maas. Het AB heeft daarbij ingestemd met continuering van de deelname van Aa en Maas in Aquon, en met de in het rapport voorgestelde strategie, governance en organisatieontwikkeling van Aquon.

Tevens heeft het AB ingestemd met een verdere centralisatie van Aquon op één locatie en het beschikbaar stellen van financiële ruimte om de noodzakelijke voorbereidingen te doen, die hiermee samenhangen. Het toegaan naar één locatie is definitief tenzij blijkt dat:

- a. de vastgestelde strategie en governance zich in 2017 niet bewijst en dit in 2018 aangetoond is bij de nadere uitwerking van de daarop aansluitende huisvestingsvoorstellen;
- b. een businesscase het één locatiebesluit niet rechtvaardigt.

In de zomer van 2016 is duidelijk geworden dat alle huidige deelnemers de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport onderschrijven. Ook geldt dat alle deelnemers vertrouwen hebben in de toekomstkoers van Aquon en hebben besloten om hun deelname in Aquon te continueren. Op basis van de bestuurlijke besluitvorming over de strategische herijking is door Aquon in 2017 een begrotingswijziging voor 2017 opgesteld.

Om de aanpassingen in de governance door te kunnen voeren was aanpassing van de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling nodig. In de zomer van 2017 hebben alle AB's van de deelnemers ingestemd met de nieuwe GR-tekst (bij Aa en Maas in de AB-vergadering van 7 juli 2017). Eind 2017 heeft het AB van Aquon de GR-tekst vastgesteld zodat deze per 1 januari 2018 in werking is getreden.

Eind 2017 heeft het AB van Aquon het plan van aanpak Aquon 3.0 vastgesteld. Doel hiervan is de informatie en onderbouwing te leveren op grond waarvan de twee geformuleerde tenzij's met betrekking tot centralisatie van de huisvesting kunnen worden beantwoord. Tot het moment van bestuurlijke herbevestiging van de centralisatie worden geen beslissingen genomen die de voorziene centralisatie onomkeerbaar maken. Mede naar aanleiding van een in het AB van Aa en Maas aangenomen motie aangaande de huisvesting van Aquon, heeft Aquon een notitie opgesteld inzake de samenhang mijlpalen Aquon 3.0 inclusief een planning en de bestuurlijke beslismomenten. Volgens deze planning krijgt het AB van Aquon in december 2019 de definitieve businesscase en kan besluitvorming plaatsvinden over de toekomstige huisvesting van Aquon. In het plan van aanpak zijn achtereenvolgens de volgende hoofdacties opgenomen: make-or buy keuzes, het laboratorium van de toekomst, evaluatie Aquon 2.0/organisatieplanning Aquon 3.0, strategische opties, logistiek/programma van eisen en tot slot locatiekeuze.

Als onderdeel van de implementatie-aanpak Aquon 2.0 heeft Aquon de nieuwe strategie en governance geëvalueerd. Daarbij is geconcludeerd dat de nieuwe strategie zichzelf bewijst en dat de impact hiervan de komende jaren grootschalig zal zijn. Het eensluidende instemmende advies van de ambtelijke platforms (Eigenaren en Opdrachtgevers) werd op 21 december 2018 door het AB van Aquon overgenomen. Daarmee is de eerste "tenzij" positief beantwoord. De in december 2019 voorliggende businesscase moet uitsluitsel geven of ook de tweede "tenzij" positief beantwoord kan worden.

Het AB van Aquon heeft 3 maart 2020 op basis van de opgestelde businesscase unaniem besloten tot centralisatie van Aquon's laboratoria door middel van nieuwbouw van een eenlaags-pand op een centrale locatie. Daarbij is afgesproken dat bij de verdere uitwerking aandacht is voor een flexibele/wendbare inrichting van zowel de organisatie als de huisvesting van Aquon. Aquon voorziet dat het centralisatieproject na het uitvoeren van een tweetal voorbereidende fasen zal worden gerealiseerd. Allereerst heeft het AB van Aquon op 29 maart 2021 besloten het nieuw te

bouwen laboratorium te gaan vestigen in de gemeente Houten. Voor de aankoop van de benodigde grond in Houten is een krediet beschikbaar gesteld van bijna € 3,4 miljoen. Dit is aanzienlijk lager dan de benodigde € 4,7 miljoen voor de grondaankoop waarvan is uitgegaan in de Businesscase Huisvesting. Overigens heeft de lagere investering alleen effect op de rentekosten aangezien op grond niet wordt afgeschreven.

In dezelfde AB vergadering van 29 maart 2021 is op basis van de ontwikkelingen van de meetvraag van de afgelopen jaren gevraagd om een verificatie van het uitgangspunt van het basisvolume van de meetvraag van 13 miljoen verkooppunten, zoals die in de business case ten behoeve van de nieuwbouw is vastgesteld. Na uitgebreid overleg en doorrekening van verschillende scenario's is door het AB toestemming gegeven voor een voorbereidingskrediet van € 4 miljoen om hiermee de definitieve planuitwerking verder vorm te geven. Het krediet is bedoeld voor het ontwikkelen van een concept voor het nieuwe pand, opmaken bestekken voor de bouw, vergunningen en aanbestedingstrajecten.

De Europese aanbesteding voor de selectie van de architect en installatie adviseur heeft in de eerste helft van 2021 plaatsgevonden. Voor de architect is gekozen voor architectenbureau Vakwerk uit Delft. In hun structuurontwerp komen twee belangrijke wensen van AQUON: optimalisatie van het primaire proces en samenwerking en verbinding tussen medewerkers en teams goed tot zijn recht.

Voor de installatie adviseur is Arcadis geselecteerd. Zij hebben doordacht hoe het pand zo flexibel mogelijk van opzet kan zijn, zodat elke lab-ruimte groter en kleiner kan worden of voor een ander doel kan worden ingezet.

Vervolgens is het de bedoeling eind 2021/ begin 2022 de aanbestedingsdocumenten gereed te hebben. In de besluitvorming rond de centralisatie van Aquon wordt het betrekken van een nieuwe locatie vooralsnog in het najaar van 2024 voorzien.

Beleidsmatige en financiële risico's

Aangezien Aquon een organisatie is die volop in beweging is en weinig tot geen bezittingen heeft en geen eigen vermogen en/of stille reserves opbouwt, is er sprake van een kwetsbare positie qua weerstandsvermogen. In dit licht dienen de samenwerkingspartners als (financiële) achtervang te fungeren. In de begrotingen voor 2021 en 2022 heeft Aquon een post "onvoorziene lasten" opgenomen van in totaal € 500.000 per jaar. Het weerstandsvermogen is daarmee in eerste instantie beperkt tot de hiervoor genoemde post "onvoorzien".

Jaarlijks vindt afrekening plaats met de deelnemende partijen op basis van nacalculatie. Hierin schuilt het risico dat er nabetalingen volgen en deelnemers uiteindelijk meer gaan betalen dan waarmee in eerste instantie rekening is gehouden.

Aquon heeft in 2015 door een deskundig adviseur, op basis van taxaties, een marktwaarde laten bepalen van de drie productielocaties die Aquon in bezit heeft (Breda, Leiden en Tiel). De taxaties gaven aan dat de marktwaarde van de panden in Breda en Tiel lager is dan de huidige boekwaarde waarvoor de panden zijn opgenomen op de balans bij Aquon.

De boekhoudkundige verslaggevingsregels geven aan dat een verschil tussen actuele marktwaarde en boekwaarde van een pand niet financieel verwerkt hoeft te worden indien de panden voor haar bedrijfsvoering worden aangehouden. Het pand in Breda is door Aquon eind 2019 met een kleine boekwinst verkocht. Voor het pand in Tiel geldt dat dit nog zeker tot 2024 in gebruik blijft en er jaarlijks regulier wordt afgeschreven op de boekwaarde van het pand, waardoor er vooralsnog niet wordt uitgegaan dat een afwaardering noodzakelijk is.

Bij de vaststelling van de jaarrekening over 2019 van Aquon is besloten (nog) geen bestemmingsreserve op te bouwen voor de afvloeiing van personeel na centralisatie. Aquon verwacht door een goede strategische personeelsplanning het aantal af te vloeien medewerkers door reorganisatie sterk te kunnen beperken. Onderdeel van het strategisch personeelsplan is o.a. een doorstroomprogramma van en naar de waterschappen: bij de ombouw van Aquon in 2016 bleek dit een effectief middel om de personele frictiekosten te reduceren. Aquon heeft het strategisch personeelsplan en voorstel voor het doorstroomprogramma verder uitgewerkt. In samenwerking met de waterschappen zal een nieuw doorstroomprogramma worden voorbereid, dat past bij de huidige omstandigheden. Het AB van AQUON heeft inmiddels besloten om met ingang

van 2021 een bestemmingsreserve op te bouwen ter egalisatie van de kosten voor de deelnemende waterschappen. De vorming van deze reserve vindt plaats via de eigenarenbegroting.

Aquon heeft voor financiering van de overname in december 2011 van het laboratorium te Tiel van waterschap Rivierenland een geldlening van € 4.535.000, met een looptijd van 40 jaar, afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De geldlening is door NWB verstrekt onder voorwaarde dat alle negen deelnemers in Aquon een gezamenlijke garantstelling met betrekking tot de leningsovereenkomst dienen te tekenen. Het AB van Aa en Maas heeft op 28 september 2012 ingestemd met ondertekening van deze garantstelling.

In december 2013 heeft Aquon ter financiering van de overname van de bedrijfspanden van Brabantse Delta en Rijnland een kredietfaciliteit van € 7 miljoen afgesloten bij NWB. Waterschap Aa en Maas staat als deelnemer in Aquon garant voor deze kredietfaciliteit voor 7,15% (€ 500.500). De totale stand van de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer bedraagt per 31 december 2020 € 6.896.500

4. Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 januari 2005
Portefeuillehouder	Dhr. P. Ketelaars
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid portefeuillehoudersoverleg Dhr. P. Ketelaars
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Sennema
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. P. Reinaerds (Informatiestaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mevr. A. van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het BHIC heeft als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende partijen bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden en collecties in rijksarchiefbewaarplaats in de Provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen.
Bestuurlijk belang	Het AB bestaat uit 8 leden, het DB uit 4 leden. Niet alle deelnemers (waaronder Aa en Maas) hebben zitting in het bestuur. Wel hebben alle deelnemers de mogelijkheid hun standpunten in te brengen middels het (adviserende) portefeuillehoudersoverleg waarin alle deelnemers zijn vertegenwoordigd.
Deelnemende partijen	Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel, het Rijk en diverse Brabantse gemeenten (Bernheze, Boekel, Boxtel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught). De provincie Noord-Brabant is geen lid van de Gr maar neemt diensten af middels een DVO.
Relatie met programma	Bedrijfsvoering
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Beheer van de overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	n.v.t.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	Bijdrage op basis van bedrag per inwoner. Voor de deelnemende waterschappen is bij de oprichting van het BHIC gerekend met hectare en vervolgens is er een fictief aantal inwoners bepaald. Voor Aa en Maas is dit 30.627.
Vermogen van de verbonden partij	

Jaar	Stand 1-1-xxxx		Stand 31-12-xxxx	
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 2.033.518	€ 2.780.180	€ 2.906.805	€ 2.880.888
2017	€ 2.906.805	€ 2.880.888	€ 3.818.059	€ 2.474.301
2018	€ 3.818.059	€ 2.474.301	€ 518.384	€ 2.515.163
2019	€ 518.384	€ 2.515.163	€ 915.458	€ 3.806.590
2020	€ 915.458	€ 3.806.590	€ 1.169.576	€ 3.999.098
2021	€ 1.169.576	€ 3.999.098	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 5.062.000	€ 116.100	€ 4.358.487	€ 116.100
2017	€ 4.945.700	€ 107.200	€ 4.287.052	€ 107.200
2018	€ 5.134.500	€ 109.100	€ 8.637.430	€ 109.100
2019	€ 5.340.900	€ 111.100	€ 5.010.986	€ 111.100
2020	€ 5.456.400	€ 113.600	€ 5.337.358	€ 113.600
2021	€ 5.654.900	€ 117.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 5.645.400	€ 118.700	Nog niet bekend	Nog niet bekend

In 2014 is de huur met € 797.700 verlaagd. Dit was niet begroot. De rijksbijdrage die het BHIC voor de huur ontving is niet overeenkomstig verlaagd, omdat het Rijkshuisvestingsstelsel mogelijk aangepast wordt. Conform afspraak met het ministerie is het teveel ontvangen bedrag in een bestemmingsfonds gestort, in afwachting van verdere besluitvorming. Hierdoor is het eigen vermogen eind 2014 sterk toegenomen. Ook in 2015 t/m 2018 is het te veel ontvangen bedrag in het bestemmingsfonds gestort. In april 2018 is overeenstemming bereikt met het ministerie, zie hieronder. Conform afspraak is het volledige te veel ontvangen bedrag (€ 4.165.139) teruggevorderd door het ministerie.

Ontwikkelingen verbonden partij

Het BHIC heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Daarnaast houdt het BHIC toezicht op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden. Dit alles conform de archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis. Deze doelstelling wordt gestuurd door de operationele missie: meer publiek, meer divers publiek, meer tevreden publiek.

Uittreding Rijk per 1 januari 2024

Het Rijk heeft besloten bestuurlijk terug te treden uit alle 11 RHC's (Regionale Historische Centra), waaronder de Gr BHIC. Na uittreding blijft het BHIC de overgebrachte analoge (papieren) rijksarchieven beheren en zal de bijdrage hiervoor blijven bestaan. Het BHIC kan dan echter geen gebruik meer maken van de e-depotvoorziening van het Rijk. De terugtreding zal naar verwachting per 1 januari 2024 ingaan.

E-depot

Om te anticiperen op de terugtrekking van het Rijk heeft het BHIC een eigen e-depot aangeschaft. Vanaf 2022 komen alle kosten voor de e-depotvoorziening voor rekening van het BHIC (voorheen droeg het Rijk € 160.000 bij via de DTR (Digitale Taken Rijk)). Tot nu toe betalen deelnemers van de GR BHIC nog geen bijdrage voor het e-depot. Vanaf 2024 wil het BHIC het e-depot op gaan nemen in de deelnemersbijdrage. Hiervoor zijn 2 scenario's uitgewerkt, één met deelname van de provincie aan het e-depot en één zonder. De scenario's zijn in het portefeuillehoudersoverleg van oktober 2021 besproken en zullen in april 2022 opnieuw voorliggen. De voorstellen zullen meegenomen worden in de P&C-cyclus zodat deelnemers hun zienswijze kunnen geven. De eerste inschatting is dat de kosten voor Aa en Maas de komende 5 jaar met € 27.000 tot € 36.000 zullen stijgen (exclusief inflatiecorrectie).

Wijziging regiodeelnemers

- De gemeente Boxtel wil per 1 januari 2021 toetreden tot het BHIC. Het bestuur van het BHIC en de regiodeelnemers hebben hier reeds mee ingestemd. Besluitvorming hierover door het Rijk is vertraagd en wordt in de 2^e helft van 2021 verwacht.
- De uittreding van de Gemeente Haaren wacht eveneens op formele besluitvorming door het Rijk.
- Per 1 januari 2022 worden de gemeenten Landerd en Uden heringedeeld tot gemeente Maashorst.
- Per 1 januari 2022 worden de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Sint Anthonis, Mill en Sint Hubert heringedeeld tot gemeente Land van Cuijk.

Onderhoud en instandhouding Citadel

Het BHIC is gehuisvest in "De Citadel" in 's-Hertogenbosch en huurt dit pand van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Per 1 januari 2019 is voor een proefperiode van 3 jaar het eigenarenonderhoud door het RVB overgedragen aan het BHIC. Dit levert een financieel voordeel doordat het BHIC van het Rijk een hogere bijdrage ontvangt dan de werkelijke kosten zijn. In de begroting 2022 wordt uitgegaan van € 500.000.

Dit bedrag mag het BHIC binnen haar eigen doelstellingen vrij besteden. Er is wel een beperking: het (rijks)geld mag niet gebruikt worden voor structurele verlaging van de jaarlijkse bijdrage van de regiopartners. In de proefperiode lopen de financiële stromen via de bestemmingsreserves. Indien de pilot positief geëvalueerd wordt dan zullen vanaf 2023 de financiële stromen via de exploitatie gaan lopen.

Voor het onderhoud en instandhouding van De Citadel heeft het BHIC een reguliere voorziening getroffen en daarnaast een bestemmingsreserve De Citadel als extra buffer voor toekomstige risico's en calamiteiten inzake onderhoud en instandhouding van de Citadel.

Beleidsmatige en financiële risico's

Het BHIC geeft in de begroting aan dat eventuele extra wettelijke taken als pm-post worden gezien. Een hiervan is vorming van een e-depot (voorziening die het duurzaam beheren en raadplegen van digitale archiefbescheiden mogelijk maakt). De kosten voor het e-depot zijn op dit moment nog niet opgenomen in de begroting en meerjarenraming van het BHIC maar vanaf 2024 zal hiervoor een bijdrage van de deelnemers worden gevraagd.

5. Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)		Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)		
Vestigingsplaats		Oss		
Rechtsvorm		Gemeenschappelijke Regeling		
Ingangsdatum		1 juli 2011		
Portefeuillehouder Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij		Dhr. P. Ketelaars Lid DB/AB: Dhr. P. Ketelaars Plaatsvervanger: Dhr. P. van Dijk		
Verantwoordelijk directielid		Dhr. P. Sennema		
Opdrachtgeversrol/accountmanager		Dhr. J. Vrijhoef (Concernstaf)		
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol		Dhr. M. Peters (Concernstaf)		
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)		BSOB verzorgt de heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke heffingen en stelt de WOZ-waarde voor woningen en bedrijfspanden vast		
Bestuurlijk belang		Zetel in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur met stemrecht		
Deelnemende partijen		Waterschap Aa en Maas, gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Landerd, Oss, Sint Anthonis, Someren en Uden		
Relatie met programma		Maatschappelijke rol en bedrijfsvoering		
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij		Het behalen van een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt niveau van belastingheffing en –invordering. Dit leidt tot een adequate dienstverlening aan de deelnemers en belastingplichtigen en het reduceren van de maatschappelijke kosten.		
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij		Toezien op het opstellen van een strategie voor toetreden van potentiële nieuwe deelnemers en het dientengevolge bereiken van financieel voordeel voor de huidige deelnemers.		
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP		n.v.t.		
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage		Aantal WOZ-objecten, aantal aanslagregels en aantal aanslagbiljetten.		
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 542.000	€ 11.516.000	€ 1.414.000	€ 9.402.000
2017	€ 1.414.000	€ 9.402.000	€ 1.002.000	€ 11.174.000
2018	€ 1.002.000	€ 11.174.000	€ 453.000	€ 10.534.000
2019	€ 453.000	€ 10.534.000	€ 535.000	€ 12.885.000
2020	€ 535.000	€ 12.885.000	€ 299.000	€ 14.733.000
2021	€ 299.000	€ 14.733.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 8.257.565	€ 2.932.472	€ 7.871.000	€ 2.187.163
2017	€ 8.309.750	€ 3.154.824	€ 8.829.000	€ 2.514.637
2018	€ 7.826.123	€ 2.550.569	€ 10.317.000	€ 2.526.184
2019	€ 8.732.000	€ 3.589.903	€ 9.145.000	€ 3.060.696
2020	€ 8.781.321	€ 3.263.701	€ 9.449.431	€ 3.081.522
2021	€ 9.826.223	€ 3.291.710	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 9.814.290	€ 3.263.576	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

- Over 2015 heeft BSOB een positief exploitatieresultaat behaald van € 542.000. Via resultaatbestemming heeft het AB van BSOB besloten dit bedrag geheel in te zetten ter dekking van een door te voeren begrotingswijziging voor 2016.
- In 2016 is een begrotingswijziging doorgevoerd. De primitieve begroting voor 2016 kende een begrotingstotaal van € 7.190.000 met een aandeel voor Aa en Maas van € 2.921.985. Het totaal van de deelnemersbijdragen wijzigt niet vanwege een verhoging van de opbrengst vervolgingskosten en de aanwending van de resultaatbestemming 2015. Door actualisatie van de productieaantallen van de deelnemers op basis van de werkelijke cijfers 2015 is wel een verschuiving opgetreden in de onderlinge deelnemersbijdragen.
- In 2016 heeft BSOB een positief resultaat gehaald t.o.v. de begroting van € 1.414.000. Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 is besloten dit resultaat te verrekenen met de deelnemers.
- In 2017 is een begrotingswijziging doorgevoerd. De primitieve begroting voor 2017 kende een begrotingstotaal van € 7.997.180 en een deelnemersbijdragen voor Aa en Maas van € 3.183.135.
- In 2018 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 7.660.200 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 2.965.520).
- In bovenstaande cijfers is geen rekening gehouden met de van BSOB ontvangen vergoedingen voor door Aa en Maas te leveren ondersteunende diensten (ICT en Financiën). Tevens heeft Aa en Maas in 2012 een frictiekostenvergoeding ontvangen van de gemeenten i.v.m. het inbrengen van minder personeelsleden dan waar het waterschap recht op had.
- Vanaf 2019 is er een wijziging doorgevoerd m.b.t. de opbrengst invorderingskosten. Tot en met 2018 werd deze opbrengst opgenomen in de exploitatierekening van BSOB zelf. Deze opbrengst wordt i.h.k.v. rechtmatigheid voortaan rechtstreeks afgedragen aan de deelnemer die het betreft. Hierdoor stijgt de aan BSOB te betalen deelnemersbijdrage, maar daar staat een opbrengst tegenover inzake de invorderingskosten.
Bovenstaande is opgenomen in een begrotingswijziging (primitieve begroting was € 6.770.000 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 2.275.543).
- In 2020 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 8.985.000 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.650.991).
- In 2021 is een begrotingswijziging doorgevoerd (primitieve begroting was € 8.758.000 met een deelnemersbijdrage voor Aa en Maas van € 3.266.455).

Ontwikkelingen verbonden partij

Eind 2017 is het gehele bestuurlijke besluitvormingstraject voor toetreding van 6 nieuwe deelnemers geheel afgerond. Dit betekent dat per 1 januari 2018 de volgende gemeenten deelnemer van BSOB zijn geworden en al hun belastingtaken hebben overgedragen: Asten, Bernheze, Gemert-Bakel, Laarbeek, Sint Anthonis en Someren. Het toetredingsproces is begin 2018 succesvol afgerond, waardoor ook voor de nieuwe deelnemers tijdig en zonder noemenswaardige problemen de belastingaanslagen over 2018 zijn opgelegd. Naast de extra werkzaamheden voor de toetreders heeft BSOB in 2017 ook nog gewerkt aan de ontvlechting van het voormalige domein Veghel van de gemeente Meierijstad. Ook dit is succesvol verlopen, waardoor de gemeente Meierijstad per 1 januari 2018 geen deelnemer meer is van BSOB.

Als gevolg van de uittreding van Veghel heeft BSOB in totaal een uittreedvergoeding ontvangen van € 1.360.000. Het bestuur van BSOB heeft besloten deze eenmalige opbrengst in te zetten om de toetredings- en frictiekosten van de 6 nieuwe deelnemers te compenseren. Uiteindelijk is gebleken dat er nog ongeveer € 305.000 resteert. Het AB van BSOB heeft besloten hiervan een bestemmingsreserve te vormen. Deze reserve kan alleen worden ingezet voor tegemoetkoming in frictiekosten bij toekomstige nieuwe deelnemers.

Sinds maart 2020 zijn er voorschriften opgesteld door de Rijksoverheid om de spreiding van het corona-virus te beperken/tegen te gaan. Deze voorschriften hebben grootse financiële impact op burgers en bedrijven. Om daarin tegemoet te komen zijn er door de Rijksoverheid maatregelen genomen om de impact te beperken. BSOB heeft aanvullend op de maatregelen van het Rijk ook eigen maatregelen genomen om de belastingsschuldigen van BSOB tegemoet te komen. Zo heeft BSOB eind maart 2020 besloten om tot 1 juni 2020 geen nieuwe aanslagbiljetten, aanmaningen en dwangbevelen te versturen. Eind mei heeft BSOB besloten om tot 1 september 2020 geen aanmaningen en dwangbevelen te versturen, en vanaf juni 2020 wel weer aanslagbiljetten te versturen. Eind juli heeft BSOB de ontstane achterstand in het versturen van aanslagbiljetten nagenoeg geheel ingelopen. Verder heeft BSOB nadrukkelijk gecommuniceerd dat indien een belastingplichtige door de coronacrisis geen inkomsten meer heeft en daardoor in betalingsproblemen komt er een ruime betalingsregeling mogelijk is.

Nadat het Rijk heeft besloten de invorderingsrente per 1 juni 2020 te verlagen van 4% naar 0,01%, heeft BSOB besloten deze lijn te volgen. Hierdoor is het niet waarschijnlijk dat belastingplichtigen aan wie uitstel van betaling is verleend rente in rekening gebracht krijgen als betaling geschied na vervaldatum van een aanslagbiljet. Ook heeft BSOB eenmalig een betalingsherinneringsbrief gestuurd.

Als gevolg van alle vanwege het corona-virus versoepelde invorderingsmaatregelen is de opbrengst invorderingskosten in 2020 aanzienlijk lager dan begroot. Waar in de primitieve begroting nog werd uitgegaan van een opbrengst invorderingskosten van € 845.000 is deze uiteindelijk uitgekomen op € 373.000.

Vanwege een gemeentelijke herindeling in Land van Cuijk heeft de gemeenteraad van de gemeente Sint Anthonis in december 2020 besloten om per 1 januari 2022 uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling BSOB. In 2021 wordt een berekening gemaakt van de door de gemeente Sint Anthonis te betalen uittreedvergoeding.

De gemeenteraden van Landerd en van Uden hebben het plan van aanpak voor de vorming van een nieuwe Maashorstgemeente vastgesteld. Dit betekent dat zij samen gaan toewerken naar de definitieve herindeling. Vanaf 1 januari 2022 vormen de gemeente Uden en Landerd samen de nieuwe gemeente Maashorst. Aangezien beide gemeenten de belastingtaken hebben ondergebracht bij BSOB en zij dit willen continueren zijn de gevolgen voor BSOB beperkt.

Het bestuur van BSOB is actief op zoek naar nieuwe deelnemers.

Het bestuur van BSOB heeft in het najaar van 2020 besloten tot robotisering van een groot deel van de repeterende werkzaamheden en als gevolg daarvan tot een reorganisatie. Echter eind 2020 heeft het bestuur besloten om de reorganisatie tot nader orde uit te stellen. De focus in de organisatie dient komende tijd te liggen op het wegwerken van automatiseringsproblemen met het huidige belastingensysteem en daardoor ontstane achterstanden, de vele werkzaamheden als gevolg van de grote aantallen WOZ-bezwaren, de vele projectmatige werkzaamheden als gevolg van de invoering per 1 januari 2022 van het waarden op oppervlakte en de na-ijleffecten van de Coronacrisis. Al deze (extra) werkzaamheden trekken een zware wissel op de organisatie waardoor een reorganisatie op dit moment niet reëel is. De robotisering wordt het komende jaar wel zo veel als mogelijk doorgevoerd.

In 2021 heeft het AB van BSOB gekozen voor een toekomstscenario waarbij BSOB inzet op maximale efficiëntie door o.a. automatisering. Dit dient verder uitgewerkt te worden ten aanzien van de personele consequenties. Hiervoor is inmiddels een strategisch HRM beleidsplan opgesteld.

Mede vanwege uitgebreide communicatie en voorlichting door BSOB zijn er in 2021 significant minder WOZ-bezwaren binnengekomen. BSOB is in 2021 ook druk doende met de gevolgen van een tweetal gemeentelijke herindelingen. Het betreft de uittreding van deelnemer Sint Anthonis en de samenvoeging van de deelnemers Uden en Landerd.

Tijdens de bestuursvergadering van BSOB op 20 januari 2021 is wethouder Henk van Moorsel van de gemeente Asten benoemd tot nieuwe bestuursvoorzitter. Hij volgt in deze functie burgemeester Hilko Mak van Deurne op die 6 jaar voorzitter is geweest en met pensioen is gegaan.

Beleidsmatige en financiële risico's

BSOB heeft weinig tot geen bezittingen en bouwt geen eigen vermogen en/of stille reserves op. Hierdoor is er sprake van een kwetsbare positie qua weerstandsvermogen. In dit licht dienen de samenwerkingspartners als (financiële) achtervang te fungeren. In de begroting van BSOB is een post “onvoorzien” opgenomen van € 50.000. Het weerstandsvermogen is daarmee in eerste instantie beperkt tot de hiervoor genoemde post “onvoorzien”.

Jaarlijks vindt afrekening plaats met de deelnemende partijen op basis van nacalculatie. Hierin schuilt het risico dat er nabetalingen volgen en deelnemers uiteindelijk meer gaan betalen dan waarmee in eerste instantie rekening is gehouden.

BSOB heeft met een tweetal deelnemers dienstverleningsovereenkomsten (DVO) afgesloten. Met de gemeente Oss zijn DVO's afgesloten voor huisvesting en personele dienstverlening. BSOB heeft met waterschap Aa en Maas een DVO afgesloten op het gebied van ICT. De DVO's worden telkens voor één jaar aangegaan met de wederzijdse intentie om jaarlijks te verlengen.

De deelnemers in BSOB hebben in 2017 aangegeven behoefte te hebben aan een eventuele herijking van de huidige kostenverdeelmethode ten aanzien van de uitvoeringskosten van BSOB. Het doel is om tot een gedragen methode te komen welke leidt tot een transparante, eerlijke en voorspelbare verdeling van de uitvoeringskosten van BSOB. De Rijksbelastingdienst heeft (in het kader van de VPB-plicht) een opmerking gemaakt over door BSOB toegepaste kostenverdeelmethode en dan met name de verdeling van de invorderingsopbrengsten. Tevens heeft ze in augustus 2018 schriftelijk medegedeeld, dat indien BSOB de oude werkwijze blijft hanteren dat ze hiertegen bezwaar zal gaan maken. De Rijksbelastingdienst stelt dat de invorderingsopbrengsten één op één gerelateerd moeten worden aan de deelnemer /aanslagbiljet/aanmaning e.d. Dit was bij de huidige systematiek niet het geval. Dit betekent dat naast de al eerder aangegeven wens van de deelnemers zelf, de brief van de Belastingdienst betekende dat het noodzakelijk werd om m.i.v. 2019 een nieuwe kostenverdeelmethode te gaan hanteren. Inmiddels is een nieuwe, per 2019 ingaande, kostenverdeelmethode vastgesteld door het AB van BSOB. Aangezien deze is overeengekomen nadat de begroting voor 2019 al was vastgesteld, heeft BSOB in een eerste begrotingswijziging de financiële consequenties ervan aangegeven (geagendeerd in AB Aa en Maas van 5 juli 2019). In 2022 wordt een evaluatie uitgevoerd ten aanzien van de kostenverdeelmethode.

Het AB van waterschap Aa en Maas heeft op 6 juli 2018 een motie aangenomen over de inning van schulden door BSOB. De motie roept op om de discrepantie tussen kosten en opbrengsten van het innen van schulden te bespreken. Verder wordt ook verzocht een discussie te openen over een meer klantvriendelijke manier van innen, om onnodige groei van schulden te voorkomen. De motie is door de bestuurlijke vertegenwoordiger van waterschap Aa en Maas in het algemeen bestuur van BSOB ter sprake gebracht. In september 2019 heeft het AB van BSOB ingestemd met een coulanceregeling voor wanbetalers. De coulanceregeling houdt in dat in 2020 aan wanbetalers het voorstel wordt gedaan om eenmalig de aanmaningskosten kwijt te schelden onder voorwaarde dat de belastingplichtige per direct overstapt op betaling middels een automatische incasso. Hiermee kunnen belastingplichtigen die niet tijdig de belastingaanslag hebben betaald voorkomen dat zij geconfronteerd worden met extra kosten bovenop de reguliere belastingaanslag. Om dit mogelijk te maken is het huidige (invorderings)beleid bij BSOB hierop aangepast. Vanwege de corona-crisis heeft BSOB besloten om de coulanceregeling ook in 2021 toe te passen.

6. Het Waterschapshuis (HWH)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Het Waterschapshuis (HWH)
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 juli 2010
Portefeuillehouder	Dhr. P. Ketelaars
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Lid DB: Dhr. P. Ketelaars Lid AB: Dhr. P. Ketelaars Plaatsvervanger AB: Dhr. E. de Groot
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Sennema
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. J. Leijten (Servicestaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mevr. A. van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	HWH is de regie-, beheer- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het gebied van Informatievoorziening. De regeling is getroffen om de informatie- en bedrijfsprocessen van de waterschappen te ondersteunen en daarmee te voorzien in een behoefte van algemeen belang.
Bestuurlijk belang	Zetel in het Algemeen Bestuur met stemrecht
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse waterschappen
Relatie met programma	Bedrijfsvoering
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van de taakuitvoering. Dit behelst onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - Kennis samenbrengen en onderzoeken van kansen om te komen tot samenwerking bij nieuwe ICT projecten; - Efficiënte ICT ondersteuning door levering, beheer en onderhoud van gemeenschappelijke voorzieningen voor onder andere: <ul style="list-style-type: none"> • Informatievoorziening voor de afvalwaterketen (Z-info); • Beheren van kerngegevens die nodig zijn voor het primaire proces en aansluiten op eisen en wensen die daar wettelijk en organisatorisch aan gesteld worden (o.a. DAMO (datamodel) keringen, transport, watersysteem)) • Toegankelijke en transparante waterschapsinformatie om te voldoen aan wettelijke datastromen en andere externe dataverplichtingen (o.a. omgevingswet, Waterschapsnet

	(website), centrale distributielaag (gevoorziening)); - Generieke informatievoorziening voor diverse bedrijfsfuncties (b.v. actueel hoogtebestand (landsdekkend hoogtebestand)), beeldmateriaal (landelijke set luchtfoto's)).
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Deelname aan (nieuwe) projecten van HWH wordt per project bekeken, mede op basis van een businesscase.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Lid opdrachtgeverstafel (OGT): Dhr. P. Sennema Lid I-platform: Dhr. J. Leijten

Financiële gegevens

Financieel belang/basis van de bijdrage	Bij HWH wordt onderscheid gemaakt tussen instandhouding (betreft instandhouding van de basisinfrastructuur van HWH en de beschikbare capaciteit) en programma's/projecten. Alle deelnemers dragen conform de unieverdeelsleutel bij aan het instandhoudingsdeel. Dit betekent dat aan 45% van de instandhoudingskosten door elk waterschap gelijk wordt bijgedragen. De overige 55% van de instandhoudingskosten wordt naar rato van de omvang van de belastingopbrengst van elk waterschap verdeeld. Tussen instandhouding en programma's/projecten en tussen programma's/projecten onderling wordt het "Loden deur principe" gehanteerd. Deelnemers dragen alleen de kosten en risico's voor projecten waaraan zij deelnemen. De kostenverdeling bij de verschillende projecten is in deelnameovereenkomsten geregeld. De mogelijke verdeelsleutels zijn vastgelegd in het programmareglement.
---	--

Vermogen van de verbonden partij

Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 1.273.317	€ 7.438.213	€ 37.255	€ 9.588.869
2017	€ 37.255	€ 9.588.869	€ 0	€ 11.290.025
2018	€ 0	€ 11.290.025	€ 0	€ 10.868.575
2019	€ 0	€ 10.868.575	€ 0	€ 11.839.243
2020	€ 0	€ 11.839.243	€ 0	€ 12.214.831
2021	€ 0	€ 12.214.831	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 13.816.026	€ 562.508	€ 18.107.250	€ 636.591
2017	€ 15.902.950	€ 605.660	€ 17.683.881	€ 933.353
2018	€ 16.910.581	€ 699.676	€ 20.590.566	€ 797.455
2019	€ 18.783.776 incl. btw	€ 848.137 incl. btw	€ 19.823.318 excl. btw	€ 756.533 excl. btw
2020	€ 22.326.326 incl. btw	€ 989.316 incl. btw	€ 21.054.132 excl. btw (€ 25.475.500 incl. btw)	€ 799.313 excl. btw (€ 967.169 incl. btw)
2021	€ 20.960.696 excl. btw (€25.362.443 incl. btw)	€ 851.652 excl. btw (€1.030.499 incl. btw)	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 24.003.132 excl. btw	€ 1.194.085 incl. btw	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

- De begrotingsbedragen betreffen steeds de primitieve begroting. Gedurende het jaar vinden er bij HWH begrotingswijzigingen (zowel met als zonder zienswijzeprocedure).
- De afrekening 2016 voor Aa en Maas bedraagt € 81.702 (€ 51.883 afrekening projecten, -/- € 664 onverdeeld resultaat 2015 en € 30.482 afrekening bestemmingsreserves). Dit wordt in 2017 ontvangen.
- De afrekening 2017 voor Aa en Maas bedraagt € 127.683. Dit wordt in 2018 verrekend.
- In verband met een in 2017 verwerkte stelselwijziging (conceptjaarrekening 2017) zijn de cijfers voor het eigen en vreemd vermogen per 31/12/2016 afwijkend van eerdere rapportages.
- De afrekening 2018 voor Aa en Maas bedraagt € 157.080 en is in 2019 ontvangen.
- In 2019 heeft de belastingdienst de koepelvrijstelling voor HWH ingetrokken. Dit betekent dat HWH niet meer BTW-vrij diensten mag leveren aan de waterschappen. Daarom worden de cijfers vanaf 2019 herziene begroting zonder BTW gepresenteerd (en met BTW doorberekend aan de waterschappen)

Sinds de herziene begroting 2015 wordt in de begroting van HWH onderscheid gemaakt tussen “instandhouden” en de programma’s (projecten). De opsplitsing is als volgt:

Begroting HWH	Instandhouden	Programma's	totaal
2015 na begrotingswijziging	€ 2.391.110	€ 13.083.353	€ 15.474.463
2016 ontwerp	€ 2.336.179	€ 11.479.847	€ 13.816.026
2016 herzien	€ 2.675.360	€ 15.198.601	€ 17.873.962
2017 ontwerp	€ 1.629.094	€ 14.273.856	€ 15.902.950
2017 herzien	€ 3.243.178	€ 14.448.870	€ 17.692.048
2018 ontwerp	€ 2.702.745	€ 14.207.836	€ 16.910.581
2018 herzien	€ 3.277.165	€ 17.545.907	€ 21.338.380
2019 ontwerp	€ 3.547.394	€ 15.236.382	€ 18.783.776
2019 herzien excl btw / incl btw	€ 4.859.509 / € 5.567.799	€ 18.445.925 / € 21.382.257	€ 23.305.434 / € 26.950.056
2020 ontwerp excl btw	N.B. / € 5.079.350	N.B. / € 17.246.976	€ 19.354.051 / € 22.326.326
2020 ontwerp excl btw/ incl btw	€ 4.479.627 / € 5.420.349	€ 19.097.345 / € 23.107.787	€ 23.576.972 / € 28.528.136
2021 ontwerp excl btw	€ 4.217.569	€ 16.743.400	€ 20.960.696 / € 25.362.443
2021 herzien excl btw	€ 4.217.569	€ 19.071.102	€ 23.288.671
2022 ontwerp excl. btw	€ 4.539.133	€ 19.464.019	€ 24.003.132

Aandeel Aa en Maas	Instandhouden	Programma's	totaal
2015 na begrotingswijziging	€ 107.684	€ 499.427	€ 607.111
2016 ontwerp	€ 105.210	€ 457.298	€ 562.508
2016 herzien	€ 123.092	€ 523.059	€ 646.151
2017 ontwerp	€ 76.699	€ 548.425	€ 625.124
2017 herzien	€ 142.407	€ 774.991	€ 917.398
2018 ontwerp	€ 118.677	€ 580.999	€ 699.676
2018 herzien	€ 167.548	€ 753.830	€ 921.378
2019 ontwerp	€ 156.720	€ 691.417	€ 848.137
2019 herzien excl btw/ incl btw	N.B. / € 246.394	N.B. / € 887.895	€ 958.273 / € 1.134.289
2020 ontwerp excl btw/ incl btw	€ 172.806 / € 224.779	€ 659.754 / € 764.537	€ 832.560 / € 989.316
2020 herzien excl btw incl btw	€ 199.397 / € 241.270	€ 758.812 / € 918.163	€ 958.209 / € 1.159.433
2021 ontwerp excl btw/ incl btw	€ 187.733	€ 633.919	€ 851.652 / € 1.030.499
2021 herzien excl btw/ incl btw	€ 187.733	€ 765.486	€ 953.219/ € 1.153.394
2022 ontwerp excl btw/ incl btw	€ 201.083	€ 785.764	€ 986.847/ € 1.194.085

Ontwikkelingen verbonden partij

- In 2018 is in het AB van HWH het “Koersplan HWH, wijzer naar 2020” vastgesteld. Met het plan wordt duidelijk hoe HWH de waterschappen faciliteert bij de digitale transformatie (vanuit welke rollen) en wat hiervoor nodig is, zowel binnen HWH als vanuit de waterschappen en kan stapsgewijs de inrichting naar HWH 3.0 plaatsvinden waarbij de verantwoordelijkheden tussen bestuur HWH en opdrachtgevers duidelijk worden gescheiden. Eind 2019 heeft het AB van HWH besloten het Koersplan met 3 jaar te verlengen. In 2020 heeft HWH een grote sprong gemaakt op alle punten uit het koersplan. Dit wordt bevestigd door een in het najaar 2020 uitgevoerde midtermreview. Het Programmagestuurde werken is in 2020 een feit. Ook is er een strategie nota ontwikkeld die elk jaar aangevuld wordt.
- Het Dagelijks Bestuur van HWH heeft begin 2020 de risico's van de HWH organisatie opnieuw tegen het licht gehouden. Er zijn 3 gebieden geselecteerd waarop de extra aandacht zal worden gericht, dit zijn capaciteitsmanagement, bestuurlijk in control en grip op digitale transformatie.

- Door de grote toename van het aantal uitvoeringsverzoeken door de (business van de) waterschappen moeten er keuzes gemaakt worden om HWH niet te snel te laten groeien. Dit heeft de OGT (Opdrachtgeverstafel), waarin de directeuren van de waterschappen zitting hebben, in 2021 doen besluiten zich een vrijwillig begrotingsplafond voor initiatieven in samenwerkingsprojecten onder regie van HWH op te leggen. In de 1^e bestuursrapportage 2022 geeft HWH aan dat de verwachting is dat in de 2^e helft van 2022 getemporeerd/geprioriteerd moet worden.
- HWH kan, conform de gemeenschappelijke regeling, alleen programma's en projecten in de begroting verwerken, indien hiervoor een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is afgesloten. De DVO's zijn derhalve leidend voor de begrotingen. Met de start van programmasturing in 2020 zijn er al meer mogelijkheden om gelijkmatigheid in de begroting te bewerkstelligen, bijvoorbeeld door prioritering binnen een programma. Door de DVO-systematiek moeten echter nog steeds tussentijds gedurende het jaar begrotingswijzingen worden aangeboden voor onder andere de nieuwe initiatieven die worden opgestart. Om meer gelijkmatigheid in de begroting 2022 te creëren, zijn in het traject in aanloop naar de primaire begroting 2022 een aantal stappen gezet:
 - Zoveel mogelijk aflopende DVO's zijn (vroegtijdig) verlengd, zodat deze verwerkt konden worden in de begroting 2022;
 - Er zijn ontwikkelbudgetten opgenomen binnen programma's. Deze budgetten kunnen worden aangewend voor nieuwe initiatieven binnen het programma. Besluitvorming hierover is gemandateerd aan het uitvoerend overleg (UO).
 - Er is een initiatiefbudget opgenomen in de begroting welke is geformaliseerd in een DVO. De OGT (opdrachtgeverstafel) heeft in haar vergadering van 27 november 2020 ingestemd met het gebruik van een initiatiefbudget. Door een jaarlijks bedrag op te nemen als initiatiefbudget in de begroting van HWH, wordt financiële ruimte gecreëerd om nieuwe projecten op te starten, indien het ontwikkelgeld van een programma onvoldoende toereikend is.
 - Om schommelingen binnen instandhouden op te vangen is een post onvoorzien à € 250.000 en een vaste post € 250.000 voor interne projecten (kwaliteit) opgenomen.
- De belastingdienst heeft de koepelvrijstelling, waarmee HWH vrijgesteld was van BTW op diensten voor de waterschappen, ingetrokken (hierover bent u in het AB van 5 juli 2019 reeds geïnformeerd). HWH heeft hiertegen bezwaar aangetekend. Dit is echter in november 2020 afgewezen. HWH is hiertegen in februari 2021 in beroep gegaan. De verwachting is dat de behandeling van deze zaak door de rechter enige tijd op zich zal laten wachten.

Beleidsmatige en financiële risico's

- HWH kent sinds 2015 geen algemene reserve meer;
- In de begroting van HWH zijn alleen projecten opgenomen waarvoor reeds DVO's zijn getekend. Indien er nieuwe DVO's getekend worden leidt dit tot een begrotingswijziging. Voor deze begrotingswijzigingen hoeft, in tegenstelling tot begrotingswijzigingen die het instandhoudingdeel betreffen, geen zienswijzeprocedure doorlopen te worden. Voor zover deze projecten reeds te voorzien zijn wordt hiermee in de begroting van Aa en Maas rekening gehouden.

7. Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)		Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant		
Vestigingsplaats		Breda		
Rechtsvorm		Gemeenschappelijke regeling		
Ingangsdatum		2010		
Portefeuillehouder		Dhr. P. van Dijk		
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij		Dhr. P. van Dijk (lid bestuurlijke overlegcommissie)		
Verantwoordelijk directielid		Dhr. L. Smit		
Opdrachtgeversrol/accountmanager		Mevr. M. van Roij (Waterveiligheid)		
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol		Dhr. M. Peters (Concernstaf)		
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)		Doelmatige bestrijding van de muskusrat en beverrat en het voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken in het bijzonder.		
Bestuurlijk belang		Ieder waterschap wordt vertegenwoordigd door één lid van het dagelijks bestuur		
Deelnemende partijen		Waterschappen Brabantse Delta, De Dommel en Aa en Maas		
Relatie met programma		Veilig en bewoonbaar beheergebied		
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij		Voorkomen van schade aan waterstaatswerken door muskusrat en beverrat.		
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij		In de vergadering van 9 oktober 2015 heeft het AB van waterschap Aa en Maas ingestemd met een verlenging van de gemeenschappelijke regeling met minimaal 5 jaar.		
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP		Ambtelijke overlegcommissie (mevr. M. van Roij)		
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage		De waterschappen nemen ieder deel voor één derde (1/3). Dit geldt eveneens ten aanzien van de risico's.		
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 2.256.000	€ 752.000	€ 2.333.659	€ 754.011
2017	€ 2.259.300	€ 753.100	€ 2.196.026	€ 721.479
2018	€ 2.315.350	€ 763.450	€ 2.283.225	€ 752.742
2019	€ 2.449.000	€ 808.000	€ 2.438.229	€ 782.509
2020	€ 2.523.500	€ 837.000	€ 2.507.528	€ 832.822
2021	€ 2.793.800	€ 862.100	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 2.825.500	€ 890.500	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Voor de uitvoering van de regelingen Sociaal Statuut Overdracht muskusrattenbestrijding is in 2010 een afkoopsom van € 1,7 miljoen ontvangen van de provincie Noord-Brabant. Uit de afkoopsom is een voorziening gevormd waaruit de verplichtingen, die uit het Sociaal Statuut voortkomen, in de toekomst worden voldaan. Op 31 december 2015 is de voorziening nog € 940.000 groot. Vanwege de verhoging van de AOW-leeftijd is de omvang van de huidige voorziening in de toekomst niet toereikend. Uitgaande van de nieuwe AOW-leeftijd is een toevoeging aan de voorziening nodig van € 168.000. Vanwege een aantal financiële meevallers in 2016 kon de toevoeging nagenoeg geheel worden gedekt binnen de begroting van 2016. Door deze extra toevoeging is er per 31-12-2019 nog € 581.917 in de voorziening aanwezig. Gedurende 2020 is de voorziening verminderd tot € 526.000. Aangezien de accountant heeft beoordeeld dat er inmiddels geen grondslag meer is voor de voorziening is - in overleg met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling - besloten de voorziening de komende 4 jaar (2021 t/m 2024) in te zetten voor de dekking van de kosten voor de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens".

Ontwikkelingen verbonden partij

In het verleden werden deze landelijke kosten verdeeld over de provincies en de waterschappen (via een bijdrage aan de Unie van waterschappen en de provincie). Muskus- en beverrattenbestrijding is vanaf 1 juli 2011 een wettelijke taak van de waterschappen. Dit betekent dat vanaf 2011 er geen bijdrage van de provincie meer is en komt ook het aandeel van de provincies voor rekening van de waterschappen.

In 2015 heeft voor de eerste keer een evaluatie van de gemeenschappelijke regeling plaatsgevonden. De evaluatie beslaat de periode 2010 – 2014 en geeft aan dat de bestrijding de afgelopen 5 jaar succesvol is verlopen en effectief is. In de evaluatie is tevens de systematiek van doorberekenen van overheadkosten betrokken. De conclusie van de wijze van doorberekenen van overheadkosten is dat deze navolgbaar en correct wordt toegepast.

In de vergadering van 9 oktober 2015 heeft het AB van waterschap Aa en Maas kennisgenomen van de evaluatie en ingestemd met een verlenging van de gemeenschappelijke regeling met minimaal 5 jaar.

Momenteel wordt ingezet op een toekomstige nieuwe werkwijze waarbij de focus meer komt te liggen op de landsgrenzen. Een landelijke bestuurlijke klankbordgroep overlegt over een nieuwe financieringsvorm hiervoor welke in 2028 of later zou moeten ingaan.

Beleidsmatige en financiële risico's

Alle lasten en baten die voortvloeien uit de regeling worden verantwoord in de jaarrekening van waterschap Brabantse Delta. Tevens wordt in de jaarrekening van Brabantse Delta een inhoudelijke jaarrapportage over de muskus- en beverrattenbestrijding opgenomen. Daarnaast wordt jaarlijks een separate begroting opgesteld en in de bestuurlijke overlegcommissie vastgesteld.

Er wordt, voor Brabant als totaal, voldaan aan de landelijk opgestelde normen (maximale vangst per km.), waarbij sprake is van een afdoende effect van bestrijding op de populatieomvang. Desalniettemin zijn er in West-Brabant gebieden die hier nog niet aan voldoen. Waakzaamheid blijft geboden om de vangsten niet te laten oplopen. Er is geen onaanvaardbare schade als gevolg van graverij c.q. vraat door de muskus- en beverratten.

9. Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)
Vestigingsplaats	Breda
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1928
Portefeuillehouder	Dijkgraaf M. Jacobs
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Dijkgraaf M. Jacobs
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Sennema
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. J. Jansen (Beleid en Advies)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Dhr. M. Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De NBWB behartigt de gemeenschappelijke belangen van de waterschappen in de provincie Noord-Brabant
Bestuurlijk belang	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurslid (1 van de 4) • Stemrecht in de algemene ledenvergadering
Deelnemende partijen	Waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Rivierenland en Aa en Maas
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	<p>De behartiging van de belangen van de waterschappen vindt vooral plaats door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sterke en efficiënte (bestuurlijke) afstemming met partners; 2. Werk met werk maken: organisatie van cofinanciering op regionaal en landelijk niveau; 3. Beleidsmatige afstemming en gezamenlijke aanpak, zoals bijvoorbeeld het grondwaterbeleid; 4. Bij te dragen aan kennisontwikkeling t.b.v. de realisatie van waterdoelen door o.a. een samenwerking met de Universiteit van Utrecht (Centre for Water, Oceans and Sustainability Law) Natuurbeschermingswetgeving; 5. Participatie in het GroenOntwikkelfonds Brabant.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering huidige koers.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	<p>Dhr. E de Groot is aanwezig bij de bestuursvergaderingen van NBWB en tevens gemandateerd bestuurslid.</p> <p>De vertegenwoordiging in de diverse commissies is als volgt:</p> <p>NBWB/ZLTO: Dhr. E. de Groot; NBWB/Brabant Water: Dhr. E. de Groot; NBWB/BBL: Dhr. P. van Dijk; NBWB/NMO's: dhr. P. Ketelaars.</p>

Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage			De algemene ledenvergadering stelt ieder jaar op voordracht van het bestuur de contributie voor ieder lid vast op basis van de door het bestuur aangeboden ontwerpbegroting. Waterschap Aa en Maas betaalt 4/13 ^e deel van de totale contributie.	
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 75.000	€ 39.194	€ 75.000	€ 14.640
2017	€ 75.000	€ 14.640	€ 75.000	€ 4.581
2018	€ 75.000	€ 4.581	€ 74.900	€ 3.775
2019	€ 74.900	€ 3.775	€ 74.900	€ 108.825
2020	€ 74.900	€ 108.825	€ 74.900	€ 47.311
2021	€ 74.900	€ 47.311	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2010	€ 131.600	€ 39.877	€ 140.036	€ 39.877
2011	€ 328.400 ¹⁾	€ 39.877	€ 170.001	€ 39.877
2012	€ 385.900 ^{1) 2)}	€ 58.492	€ 367.028	€ 58.492
2013	€ 239.820	€ 73.637	€ 275.924	€ 75.219
2014	€ 320.100 ³⁾	€ 98.461	€ 121.943	€ 36.954
2015	€ 121.100 ⁵⁾	€ 37.262 ⁵⁾	€ 137.474	€ 37.262
2016	€ 121.000	€ 37.231	€ 106.360	€ 32.726
2017	€ 116.000	€ 35.692	€ 119.395	€ 37.231
2018	€ 121.000	€ 37.231	€ 121.100	€ 37.231
2019	€ 121.000	€ 37.231	€ 68.416	€ 21.082
2020	€ 122.000	€ 37.538	€ 74.689	€ 23.012
2021	€ 122.000	€ 37.538	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 122.000	€ 37.538	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelingen verbonden partij				
De voorzitter (dijkgraaf De Vet) en secretaris (secretaris-directeur Meuleman) van Waterschap Brabantse Delta vervullen tot en met 30 april 2025 respectievelijk de rol van voorzitter en secretaris/penningmeester van de NBWB.				
Beleidsmatige en financiële risico's				
n.v.t.				

10. Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	1954
Portefeuillehouder	Dhr. P. Ketelaars
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Dhr. P. Ketelaars (vertegenwoordiger in AvA)
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Sennema
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Mevr. G. van Bentveld (Informatiestaf)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Dhr. M. Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	<p>De NWB Bank is een vooraanstaande financiële dienstverlener voor de overheidssector. Voor gemeenten, provincies, instellingen voor volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten.</p> <p>De NWB Bank financiert haar activiteiten op de internationale geld- en kapitaalmarkten op basis van een zeer sterke vermogenspositie en triple-A ratings van Moody's en Standard & Poor's.</p> <p>Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen. Maatschappelijke relevantie, hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.</p>
Bestuurlijk belang	Middels algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem, ieder aandeel B op 4 stemmen.
Deelnemende partijen	35 overheden (provincies, waterschappen en de Staat der Nederlanden)
Relatie met programma	Bedrijfsvoering
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Bij de NWB Bank kan het waterschap vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstigere rente dan elders in de markt. Daarnaast ontvangt het waterschap jaarlijks een dividenduitkering, welke ten gunste komt van de exploitatie van het waterschap.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Actief participeren in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	n.v.t.
Financiële gegevens	
Financieel belang/basis van de bijdrage	Aandelenbezit: 627 aandelen A à € 115,- en 301 aandelen B à € 460,-

			(Totale aandelenuitgifte bedraagt: 50.478 aandelen A en 8.511 aandelen B). De nominale waarde van het aandelenbezit van Aa en Maas bedraagt € 210.565.	
Vermogen van de verbonden partij (in miljoenen euro's)				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 1.399	€ 89.915	€ 1.507	€ 92.907
2017	€ 1.507	€ 92.907	€ 1.628	€ 85.495
2018	€ 1.628	€ 85.495	€ 1.706	€ 82.009
2019	€ 1.706	€ 82.009	€ 1.741	€ 94.464
2020	€ 1.741	€ 94.464	€ 1.782	€ 105.100
2021	€ 1.782	€ 105.100	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het resultaat van de verbonden partij (in duizenden euro's)				
	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Resultaat na belastingen	Aandeel Aa en Maas (dividend)
2016	n.v.t.	n.v.t.	€ 107.400	€ 0
2017	n.v.t.	n.v.t.	€ 122.500	€ 0
2018	n.v.t.	n.v.t.	€ 99.700	€ 315
2019	n.v.t.	n.v.t.	€ 94.500	€ 865
2020	n.v.t.	n.v.t.	€ 80.500	€ 707
2021	n.v.t.	n.v.t.	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelingen verbonden partij				
<u>Europese stresstest</u>				
<p>Vanaf november 2014 is het nieuwe Europese banktoezicht onder auspiciën van de Europese Centrale Bank van kracht. Dit betekent dat alle Europese banken onder een Europees toezichtregime vallen. De Nederlandse Waterschapsbank heeft als significante bank voor het eerst deelgenomen aan de stresstest van de Europese Bankenautoriteit (EBA). De 2021 EU-brede stresstest is bedoeld om de veerkracht van Europese banken op extreme negatieve marktontwikkelingen gedurende een periode van drie jaar te beoordelen. De EBA-stresstest leidde voor de NWB Bank in het basisscenario tot een CET1- ratio (kapitaalbuffer) van 45,7% per eind 2023. Onder het ongunstige (adverse) scenario komt deze ratio uit op 37,8%. In beide scenario's voldoet de bank nog ruimschoots aan de minimale CET1-eis van 12,75% die bestaat uit de totale Pillar 1-kapitaalvereiste van 8%, de bankspecifieke Pillar 2-kapitaalvereiste van 2,25% en de kapitaalconserveringsbuffer van 2,5%. Ultimo 2020 bedroeg de CET1-ratio van de NWB Bank 46%.</p>				
<u>NWB Bank op plek 6 van 'World's 50 Safest Banks'</u>				
<p>Op 14 oktober 2017 zijn, en marge van de jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank in Washington DC, de prijzen voor de veiligste banken ter wereld uitgereikt tijdens een ceremonie georganiseerd door Global Finance.</p> <p>NWB Bank staat opnieuw in de top 10 van 's werelds veiligste banken. Net als in 2016 neemt NWB Bank de 6e plek in op deze lijst, die jaarlijks wordt gepubliceerd door het financiële magazine 'Global Finance'.</p> <p>De lijst van veiligste banken ter wereld wordt samengesteld door een vergelijking van de langetermijn krediet ratings en de totale activa van de 500 grootste banken wereldwijd. Ratings van Moody's, Standard & Poor's en Fitch zijn hiervoor gebruikt. Global Finance publiceert deze lijst sinds 1992.</p>				
<u>Waterschapscommissaris</u>				
<p>In een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders (BAVA) gehouden op 17 augustus 2017 is de heer drs. A.J.B. (Toon) van der Klugt benoemd tot commissaris van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) voor een periode van vijf jaar. Met zijn benoeming tot commissaris vervult hij de vacature die is ontstaan door het aftreden van mevrouw A. (Albertine) van Vliet-Kuiper in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 20 april 2017. Toon van der Klugt is hoogheemraad van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.</p>				

Leverage ratio

In verband met de kapitaaleisen onder Bazel III heeft de NWB Bank begin 2011 besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse nettowinst. Op grond van de aangekondigde minimale eis voor de leverage ratio per 1 januari 2018 van voorsnog 3% wordt geen dividend meer uitgekeerd tot de bank aan deze minimumeis voldoet. Dit betekent dat de gehele nettowinst wordt toegevoegd aan de algemene reserves. De leverage ratio is ingevoerd om een grens te stellen aan de opbouw van een overmatige schuldpositie bij banken. De leverage ratio is een simpele aanvullende kapitaalmaatstaf die de balansomvang in verhouding tot het aangehouden kapitaal weergeeft, waarbij geen risicoweging van de activa plaatsvindt. Een leverage ratio van 3% houdt in dat een bank voor iedere € 100 miljard aan balanstotaal € 3 miljard eigen vermogen moet hebben. De leverage ratio van NWB Bank heeft zich de laatste jaren als volgt ontwikkeld:

Ultimo 2012: 1,6%

Ultimo 2013: 1,9%

Ultimo 2014: 1,8%

Ultimo 2015: 2,1%

Ultimo 2016: 2,3%

Ultimo 2017: 2,5%

Ultimo 2018: 2,6%

Ultimo 2019: 2,4%

Ultimo 2020: 2,5%

Medio 2021: 2,7%

Ruime kapitaal- en liquiditeitsratio's

Op 27 juni 2019 is de vernieuwde Europese kapitaalverordening CRR II in werking getreden. Onderdeel hiervan is een aangepaste definitie van de leverage ratio voor promotional banks. Kortweg mag de bank de kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio.

Hervatting dividenduitkering

De NWB Bank heeft over het boekjaar 2018 € 20 miljoen aan dividend uitgekeerd aan haar aandeelhouders. De directie van de bank had hiertoe besloten in het vooruitzicht van de aangepaste verordening kapitaalvereisten. Onderdeel van de verordening is een proportionele berekening van de leverage ratio voor promotional banks. Daarmee zal de leverage ratio van de NWB Bank uitkomen op meer dan 10% en dat is ruimschoots boven de minimale eis van 3%. Hierdoor is er voor de bank geen noodzaak meer om de volledige winst, die over 2018 is vastgesteld op € 99,7 miljoen, aan de algemene reserves toe te voegen.

De leverage ratio per ultimo 2019 (inclusief resultaat boekjaar 2019 minus dividend) bedroeg 15,4%. De AvA heeft besloten om van de behaalde winst over 2019 van € 94,5 miljoen in totaal € 55 miljoen aan dividend uit te keren. Op basis van een aandelenbezit van 1,573% ontvangt Aa en Maas een dividenduitkering van € 865.000.

De leverage ratio per ultimo 2020 (inclusief resultaat boekjaar 2020 minus dividend) bedroeg 13,5%. De AvA heeft besloten om van de behaalde winst over 2020 van € 80,5 miljoen in totaal € 45 miljoen aan dividend uit te keren. Op basis van een aandelenbezit van 1,573% ontvangt Aa en Maas een dividenduitkering van € 707.000.

Halfjaarcijfers 2021

De NWB Bank heeft haar kredietverlening en winst zien toenemen in de eerste zes maanden van 2021. De kredietverlening in het eerste halfjaar bedroeg € 6,1 miljard tegenover € 4,1 miljard vorig jaar. De nettowinst over het eerste halfjaar van 2021 is uitgekomen op € 67,0 miljoen (H1 2020: € 39,4 miljoen). Opnieuw waren er geen gerealiseerde kredietverliezen in het eerste halfjaar en de kwaliteit van de kredietportefeuille is onveranderd hoog gebleven. Het balanstotaal eind juni 2021 bedraagt € 108 miljard (eind 2020: € 107 miljard).

De kapitaal- en liquiditeitsratio's van de NWB Bank zijn onveranderd sterk. De Tier 1-ratio komt inclusief de interim nettowinst uit op 47,8% (eind 2020: 54,4%). De daling van de ratio is in lijn met de strategie van de bank die leidt tot meer risicogewogen kredietverlening, maar komt vooral doordat de bank vanwege gewijzigde regelgeving tegenwoordig meer kapitaal moet aanhouden voor de risico's uit hoofde van haar derivatenposities. De Liquidity Coverage Ratio lag eind juni met

201% ruim boven de minimumeis van 100% en dat gold ook voor de Net Stable Funding Ratio die 140% bedroeg. De leverage ratio (inclusief winst lopend boekjaar) bedraagt per 30 juni 8,3%. Dat is ruimschoots boven de 3%-norm die vanaf 28 juni jl. geldt. Bij de berekening van de leverage ratio mag de NWB Bank als promotional bank haar kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten.

Vooruitzichten 2021

De bank verwacht dat de nettowinst in 2021 op een hoger niveau dan 2020 uitkomt. Vanwege de onzekerheden rondom het verloop van de COVID-19-crisis houdt de bank wel een slag om de arm voor wat betreft de ontwikkeling van de financieringstarieven in de geld- en kapitaalmarkt alsmede de marktwaardeontwikkeling van de liquiditeitsportefeuille en eventuele effecten als gevolg van de benchmark reform. De recente overstromingen als gevolg van hevige regenval zullen de komende tijd naar verwachting tot extra financieringsbehoefte leiden bij waterschappen. De bank staat klaar om hen hierin te voorzien.

Personeelwisselingen

In oktober 2017 heeft Menno Snel per direct zijn functie als voorzitter van de directie van NWB Bank neergelegd om staatssecretaris van Financiën te worden in het Kabinet Rutte III. In februari 2018 heeft de bank bekendgemaakt dat de raad van commissarissen van de NWB Bank huidig CFRO en waarnemend voorzitter Lidwin van Velden voordraagt als nieuwe voorzitter van de directie. De algemene vergadering van aandeelhouders heeft hiermee op 19 april 2018 ingestemd.

Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 18 april 2019 hebben de aandeelhouders ingestemd met de benoeming van Annette Ottolini als lid van de raad van commissarissen. Zij volgt Peter Glas op die van de vergadering dank en waardering heeft gekregen voor zijn inzet als commissaris gedurende het maximaal aantal van twee termijnen. Annette Ottolini is sinds 2014 algemeen directeur van Evides waterbedrijf en vervulde daarvoor directiefuncties bij o.a. Waternet.

In de AvA van 16 april 2020 is Joanne Kellermann benoemd tot voorzitter van de raad van commissarissen van de NWB Bank. Joanne is benoemd voor een periode van vier jaar en volgt Age Bakker op, die per 16 april 2020 is afgetreden in verband met het bereiken van de maximale zittingstermijn van acht jaar. Tevens is Manfred Schepers door de aandeelhouders herbenoemd als lid van de raad van commissarissen.

In de AvA van 15 april 2021 is Maurice Oostendorp afgetreden als lid en vicevoorzitter van de raad van commissarissen van de NWB Bank. Hij heeft de maximale zittingstermijn van acht jaar bereikt. Binnen afzienbare tijd zal een voordracht worden gedaan voor zijn opvolging. Verder is in de AvA Lidwin van Velden herbenoemd tot voorzitter van de directie van de NWB Bank voor een periode van vier jaar. Lidwin is sinds 2010 lid van de directie en sinds 2018 voorzitter. Frida van den Maagdenberg op haar beurt is herbenoemd als lid van de raad van commissarissen, eveneens voor een periode van vier jaar. Zij is sinds 2017 lid van de rvc en in het dagelijks leven lid van de raad van bestuur van het AMC en sinds de bestuurlijke fusie ook van het Vumc.

Oprichting NWB Waterinnovatiefonds

In de AvA van 16 april 2020 is besloten een revolverend fonds in te stellen van maximaal € 20 miljoen voor een periode van 10 jaar. Het fonds moet bijdragen aan het versterken van de innovatiekracht van de publieke watersector, door het verstrekken van risicodragend vermogen voor projecten met een hoog innovatief en daarmee (naar verwachting) risicovol karakter.

Evaluatie beloningsbeleid

In de AvA van 16 april 2020 is een besluit genomen over een evaluatie van het beloningsbeleid van de directie van de bank. Iedere 5 jaar wordt het beloningsbeleid van de statutaire directie geëvalueerd door de AvA. Hiervoor brengt een aandeelhouderscommissie advies uit aan de AvA en verzoekt de AvA het advies te volgen. De aandeelhoudersvertegenwoordiger namens Aa en Maas, de heer Ketelaars, heeft in de AvA als enige tegengestemd op dit voorstel (de vertegenwoordiger van waterschap De Dommel heeft zich van stemming onthouden). De reden om tegen te stemmen was procedureel van aard. Waterschap Aa en Maas had graag gezien dat er voldoende tijd was ingeruimd om voorafgaand aan de gevraagde besluitvorming in de AvA het eigen Algemeen Bestuur te kunnen consulteren over dit onderwerp. Vanwege de late verzending van de vergaderstukken voor de AvA was hiervoor echter nu geen tijd beschikbaar. Het door de

aandeelhoudersvertegenwoordiger van Aa en Maas afgegeven signaal is goed opgepakt door de voorzitter van de AvA. Afgesproken is dat AvA-voorstellen voor herziening van het beloningsbeleid voortaan minimaal 2 maanden van tevoren worden verzonden zodat deze intern bij de aandeelhouders besproken kunnen worden. Deze afspraak is tevens gemaakt voor voorstellen tot statutenwijziging.

Beleidsmatige en financiële risico's

Begin juni 2020 heeft Moody's een update gegeven van de credit rating van NWB Bank. Hierbij heeft Moody's de rating van Aaa herbevestigd met een stable outlook. Eind juni 2020 heeft Standard & Poor's (S&P) een laatste update uitgegeven waarbij de rating van NWB Bank is gehandhaafd op AAA met een stable outlook.

In de AvA van 15 april 2021 is het besluit genomen om over het boekjaar 2020 een dividend vast te stellen van € 45 miljoen. Het dividend zal worden uitbetaald zodra de Europese Centrale Bank (ECB) dit weer toelaat, zo spoedig mogelijk na 30 september 2021. Alsdan zal ook het restant van de € 55 miljoen aan vastgesteld dividend over boekjaar 2019 aan de aandeelhouders worden uitbetaald. De ECB heeft sinds het begin van de COVID-19-pandemie alle onder haar toezicht staande instellingen dringend verzocht de uitbetaling van dividend uit te stellen. Meest recentlijk, op 15 december 2020 om precies te zijn, heeft de ECB deze aanbeveling verlengd tot 30 september 2021. Binnen de toen door de ECB geboden ruimte heeft de NWB Bank begin maart 2021 reeds € 8,1 miljoen aan dividend over het boekjaar 2019 uitbetaald aan haar aandeelhouders.

De NWB Bank streeft geen winstmaximalisatie na maar het maken van een passende winst is wel noodzakelijk om de ambities van de bank te kunnen realiseren en om een passend dividend uit te kunnen keren. Ten aanzien van dit laatste zal de bank zo snel mogelijk na 30 september 2021 de uitbetaling van het dividend over de boekjaren 2019 en 2020 hervatten. Het gaat dan om een bedrag van ca. € 47 miljoen over 2019 en € 45 miljoen over 2020. De bank kan tot uitbetaling overgaan nu de ECB in juli heeft laten weten haar aanbeveling aan banken om geen dividend uit te keren niet meer te verlengen na 30 september en de bank over een sterke kapitaalpositie beschikt. In de eerste week van oktober 2021 heeft NWB Bank de uitgestelde dividendbetalingen alsnog verricht.

11. NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Ingangsdatum	14 september 1994
Portefeuillehouder	Dhr. P. van Dijk
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Afgevaardigde AvA SNB: Dhr. P. van Dijk
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. B. Verberkt (Advies Zuiveren)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Dhr. M. Peters (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Bestuurlijk belang	<p>Ieder aandeelhoudend waterschap benoemt een vertegenwoordiger die de belangen van het waterschap behartigt (stemrecht) in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). Waterschap Aa en Maas wordt in de AvA vertegenwoordigd door DB-lid de heer Van Dijk.</p> <p>Het geplaatste aandelenkapitaal van de NV bedraagt € 4.538.000 en is volledig volgestort. Aa en Maas is de grootste aandeelhouder met een aandelenbezit van 29,418%.</p>
Deelnemende partijen	Waterschappen Aa en Maas (29,42%), De Dommel (26,46%), Brabantse Delta (22,56%), Vechtstromen (13,59%) en Scheldestromen (7,97%).
Relatie met programma	Schoon water
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verwerken van zuiveringsslib tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten met minimale emissies naar het milieu en maximale terugwinning van energie en grondstoffen.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	De aandeelhouders hebben in 2017 een gezamenlijke slibstrategie opgesteld, die in oktober 2017 door het AB van waterschap Aa en Maas is vastgesteld. De slibstrategie houdt op hoofdlijnen in dat de komende 10 jaar in beginsel wordt vastgehouden aan de huidige route van SNB.
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Er wordt regelmatig een Strategisch slibketenoverleg gehouden waarin Aa en Maas vertegenwoordigd wordt door DB-lid Van Dijk en directielid Verlaan.

Financiële gegevens

Financieel belang/basis van de bijdrage	Er geldt een eenheidsprijs per ton ontwaterd zuiveringsslib, met beperkte aanvullende bepalingen over de kwantiteit van de slibaanvoer vanuit de aandeelhouders (een waterschap krijgt een afwijkende prijs in rekening gebracht indien een waterschap meer dan 5% afwijkt van de opgegeven slibprognose).
---	--

Vermogen van de verbonden partij

Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 43.499.000	€ 48.414.000	€ 75.898.000	€ 4.071.000
2017	€ 75.898.000	€ 4.071.000	€ 58.562.000	€ 4.831.000
2018	€ 58.562.000	€ 4.831.000	€ 52.467.000	€ 4.323.000
2019	€ 52.467.000	€ 4.323.000	€ 51.966.000	€ 3.746.000
2020	€ 51.966.000	€ 3.746.000	€ 19.971.000	€ 30.333.000
2021	€ 19.971.000	€ 30.333.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 30.198.000	€ 7.300.000	€ 32.908.000	€ 7.600.369
2017	€ 32.672.000	€ 6.161.000	€ 35.110.000	€ 8.209.722
2018	€ 29.308.000	€ 5.064.000	€ 36.605.000	€ 7.020.623
2019	€ 32.238.000	€ 6.144.000	€ 31.681.000	€ 5.567.006
2020	€ 31.703.000	€ 5.597.000	€ 33.580.000	€ 5.571.466
2021	€ 30.556.000	€ 5.522.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het werkelijke aandeel van Aa en Maas over 2017 is inclusief een extra bijdrage van € 520.850 conform compromisvoorstel Stegeman over de kostenverdeling 2017.

Ontwikkelingen verbonden partij

Investeringsprojecten

Eind 2013 is een eigen biologische afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) opgeleverd en opgestart, waarmee SNB haar afvalwater zelf kan verwerken. De AWZI bestaat uit een influenttank en twee reactoren die samen in de totale capaciteit van de zuivering moeten voorzien.

Vanwege de nodige aanloopproblemen heeft SNB besloten de biologische zuivering (AWZI) niet langer op de DEMON technologie te bedrijven maar de overstap te maken naar de terugvaloptie SBR ("Sequencing Batch Reactor"). Hierdoor zijn de vervuilingseenheden fors afgenomen. Om een stabiele bedrijfsvoering te garanderen dient de zuivering op enkele punten nog aangepast te worden en dienen proefinstallaties definitief gemaakt te worden. Eenmaal volledig werkzaam, zorgt de AWZI voor een verlaging van water- en luchtemissies en voorkomt ze de productie van gevaarlijk afval zoals ammoniak. SNB verwacht dat de werkzaamheden voor de ombouw naar SBR eind 2021 kunnen worden afgerond.

Tot en met midden 2014 werd via een stoommotorinstallatie duurzame elektriciteit geproduceerd uit zuiveringsslib. In 2014 is een deel van de installatie omgebouwd waarbij twee lagedrukstoomketels zijn vervangen door hogedrukstoomketels en de stoommotor door een stoomturbine welke begin 2015 in bedrijf is genomen. Eind 2016 is een zogenaamde tegendrukturbine in bedrijf gesteld. Hierdoor is SNB nagenoeg energieneutraal gaan opereren.

Eind 2018 heeft SNB toestemming gekregen van de aandeelhouders voor de realisatie van een zonnepark. Het beoogde zonnepark bestaat uit circa 8.400 zonnepanelen, met een nominaal vermogen van ca. 2,365 MW, waarbij de panelen worden geplaatst op het achterterrein van SNB. Medio juli 2019 is het park in gebruik genomen. SNB ontvangt circa € 2,2 miljoen SDE+ subsidie voor het park.

Afzet vliegass/terugwinning fosfaat

Reeds enkele jaren wordt verwacht dat Ecophos een belangrijke partner is om fosfaat terug te winnen uit vliegass. Echter eind 2018 heeft Ecophos aangegeven meer tijd nodig te hebben om de vergunning rond te krijgen voor de bouw van een fosfaatfabriek. Om toch nu al fosfaat terug te kunnen winnen is SNB in het tweede kwartaal van 2019 gestart met de levering van vliegass aan een in Nederland gevestigde kunstmestfabrikant. De vliegass vervangt een deel van het fosfaaterts en ondergaat een chemische behandeling, zodat het fosfaat goed opneembaar wordt voor planten. In totaal kan SNB 20% van de totale vliegassproductie afzetten.

Begin 2020 is de onderneming Ecophos failliet verklaard. In het eerste half jaar van 2020 heeft SNB samen met HVC en diverse technologiepartners nader onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van fosfaat-terugwinning uit vliegass in Nederland. Dit onderzoek is nagenoeg afgerond en toont aan dat in potentie terugwinning van fosfaat op grote schaal mogelijk is.

In maart 2021 is een nieuwe pilot gestart om fosfaat terug te winnen uit vliegass. De eerste resultaten zijn positief. Verder is er gewerkt aan de haalbaarheid van een Nederlandse fosfaatfabriek. Belangrijk voor de haalbaarheid zijn onder andere de vergunbaarheid, afzet van de producten/afvalstoffen en de werking van de techniek op grote schaal. Momenteel wordt in Duitsland op basis van dezelfde techniek als de pilot, een eerste fabriek in gebruik gesteld. Eind 2021 verwacht SNB de haalbaarheidsstudie te hebben afgerond. Indien positief, komt grootschalig hergebruik van fosfaat uit zuiveringsslib in Nederland een stap dichterbij.

Toekomstige strategie

In het najaar van 2016 is, onder begeleiding van een externe onafhankelijke procesbegeleider, gestart met het door de aandeelhouders gezamenlijk opstellen van een slibstrategie en toekomstvisie SNB. Vanuit het AB van waterschap Aa en Maas is een interne klankbordgroep ingesteld.

In oktober 2017 heeft het AB ingestemd met de slibstrategie en toekomstvisie SNB. In hoofdlijnen komt het er op neer dat voor de periode 2017-2026 wordt vastgehouden aan de huidige verwerkingsroute van SNB.

In 2020 is door SNB een nieuwe ondernemingsplan opgesteld, wat is vastgesteld in de AvA van 17 december 2020. Het ondernemingsplan beslaat de periode 2021 – 2026 en is voorafgaand aan definitieve vaststelling ook besproken met de individuele AB's (AB-vergadering Aa en Maas van 9 oktober 2020).

Uittreding waterschap Rivierenland als aandeelhouder

Waterschap Rivierenland is per 1 januari 2018 niet langer aandeelhouder van SNB. Om financieel nadeel voor de andere aandeelhouders te voorkomen blijft Rivierenland de komende jaren, onder dezelfde condities als ware zij aandeelhouder gebleven, slib aanleveren bij SNB.

Nieuwe kostenverdeling / Governance-aanpassingen / Eigen financiering

In 2018 heeft een bestuurlijke stuurgroep opdracht gegeven aan een ambtelijke werkgroep om met een onafhankelijke externe voorzitter te komen met een voorstel voor een nieuwe kostenverdeling. Mede op verzoek van de stuurgroep en SNB zelf is de opdracht uitgebreid met een tweetal aanvullende onderwerpen. Het betrof het komen tot een voorstel voor aanpassingen in de huidige governance van SNB en een voorstel waarin SNB in de eigen financiering voorziet. Eind 2019 hebben alle individuele AB's van de vijf aandeelhoudende waterschappen ingestemd met een nieuwe kostenverdelingsystematiek (AB-vergadering Aa en Maas van 15 november 2019). Medio 2020 hebben de AB's van de aandeelhoudende waterschappen ingestemd met aanpassingen in de governance en met eigen financiering van SNB (AB-vergadering Aa en Maas van 3 juli 2020).

Toetredingsstrategie

In 2021 heeft SNB in overleg met de aandeelhouders een toetredingsstrategie voor nieuwe aandeelhouders opgesteld, welke is vastgesteld in de AvA van 3 juni 2021 (behandeld in AB-vergadering Aa en Maas 9 april 2021).

Vanuit het ondernemingsplan 2021-2026 wordt ingestoken op een verdere samenwerking in de afvalwater- en slibketen. Gezien de ontwikkeling in deze ketens wordt/is afstemming en samenwerking steeds belangrijker. Momenteel wordt 40% van de slibverwerkingsinstallatie (SVI) bezet door zuiveringsslib dat niet afkomstig is van de aandeelhouders van SNB. Het toetreden van aandeelhouders zorgt voor meer zekerheid en stabiliteit voor de huidige aandeelhouders, doordat

het marktrisico ofwel onderbezettingsrisico grotendeels wordt gemitigeerd. De toetreding van aandeelhouders brengt de mogelijkheid met zich mee om de zeggenschap in SNB tussen de aandeelhouders onderling meer in balans te brengen. Meer aandeelhouders brengt wel met zich mee dat bij besluitvorming rekening gehouden moet worden met meer belangen dan in de huidige situatie.

De toetredingsstrategie gaat uit van a) eenvoud in de waardebeoordeling, b) gelijkwaardigheid in zeggenschap tussen aandeelhouders, c) gelijkwaardigheid in het delen van de verwerkingskosten en d) gelijkwaardigheid in het toetredingsaanbod voor elk waterschap dat wil toetreden tot SNB. De toetredingsstrategie is gebaseerd op een onderzoek van adviesbureau Rebel en is in samenwerking met het Strategisch Ketenoverleg (SKO) tot stand gekomen. Voor de aandelen in SNB moet een eerlijke prijs betaald worden. Om de gelijkwaardigheid te bevorderen, gaat de toetredingsstrategie uit van verkoop van aandelen door de grootste drie aandeelhoudende waterschappen, waarbij het aantal toetredende aandeelhouders wordt gemaximeerd op twee. Hierdoor vindt een meer gelijkwaardige verdeling plaats in zeggenschap (zeggenschap = gelijk aan omvang aandelenbezit).

SNB is momenteel in gesprek met 1 waterschap over de mogelijkheid om aandeelhouder te worden.

Onafhankelijke Raad van Commissarissen (RvC)

Een onderdeel van de governance-aanpassingen is het overgaan tot een volledig onafhankelijke RvC. Nadat op 17 december 2020 de heer Van den Heuvel is benoemd tot president-commissaris zijn begin 2021 twee andere onafhankelijke commissarissen gevonden. Het betreft mevrouw Raaijmakers en de heer Swinkels. De AvA heeft op 3 juni 2021 ingestemd met de voordracht van beide commissarissen. Dit betekent dat per 3 juni 2021 de RvC bestaat uit deze 3 onafhankelijke commissarissen. Tevens zijn per dezelfde datum de tot dan toe zittende commissarissen, waaronder DB-lid de Groot, afgetreden.

Duurzaam slibtransport

Baars Transport (Brabants slib) is al enige tijd volledig overgestapt op HVO brandstof (tweede generatie biodiesel). De vervolgstap is dat Jan Bakker Transport (slib Scheldestromen en Vechtstromen) overgaat. Op 1 januari 2021 is ook gestart met het transport van het zuiveringsslib van Vechtstromen op basis van HVO. Ook het transport voor externe klant wetterskip Fryslân (per 1 november 2021) en het slibtransport voor aandeelhouder Scheldestromen (1 januari 2022) gaat volledig over op HVO.

Beleidsmatige en financiële risico's

Nieuwe wet- en regelgeving

De toenemende maatschappelijke aandacht voor de gevolgen van o.a. klimaatverandering zorgt er voor dat SNB te maken krijgt met veranderende en complexere wet- en regelgeving. Belangrijke aandachtspunten zijn momenteel de Spoedwet Stikstof, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) per 2023, discussie rondom ZZS, en CO₂ discussie. SNB volgt de ontwikkelingen in wet- en regelgeving, bewaakt de compliance, onderzoekt de mogelijkheden om milieuprestaties te verbeteren en is aangesloten bij belangenorganisaties. Meer specifiek wordt gewerkt aan een revisie van de milieuvergunningen waarin ook de Spoedwet Stikstof en andere wijzigingen worden betrokken. Er wordt onderzoek gedaan naar het verbeteren van het rendement van de wassers om te kunnen voldoen aan de strengere luchtmissie-eisen van het Bal. SNB participeert tevens in het onderzoek naar PFAS van het STOWA en is betrokken bij de discussie rondom CO₂ en afvalverbranding via de Vereniging van Afvalbedrijven.

De rijksoverheid zet fiscale maatregelen, zoals CO₂-heffing en afvalstoffenbelasting, steeds meer in om sectoren te dwingen bepaalde keuzes te maken. Vooralsnog is SNB vrijgesteld van bovengenoemde maatregelen. SNB lobbyt via belangenorganisaties voor passende fiscale maatregelen. Daarnaast is SNB proactief door haar activiteiten verdergaand te verduurzamen om mogelijke heffingen/belastingen in de toekomst te voorkomen.

Fiscale risico's

SNB is vrijgesteld van Vennootschapsbelasting en Omzetbelasting (BTW) voor de activiteiten die verricht worden voor de aandeelhouders. Hierover zijn afspraken gemaakt met de Belastingdienst. Deze afspraken kunnen wijzigen door o.a. nieuwe fiscale wetgeving en jurisprudentie, en

veranderingen in activiteiten met mogelijk financiële gevolgen voor de aandeelhouders. SNB is zich hiervan bewust en voert daarom regelmatig overleg met de belastingdienst hierover.

De Belastingdienst heeft de in het verleden met SNB afgesloten vaststellingsovereenkomst met betrekking tot de BTW koepelvrijstelling opgezegd per 1 januari 2021. De aandeelhouders en SNB hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de BTW-druk voor de aandeelhouders hetzelfde te houden voor 2021 en de volgende jaren. Op basis van het onderzoek is besloten om de bestaande intensieve samenwerking tussen SNB en haar gezamenlijke aandeelhouders met betrekking tot de slibverwerkingsactiviteiten van SNB voor de aandeelhouders, verder te formaliseren. Daartoe zijn de bestaande samenwerkingsovereenkomst en de bestaande dienstverleningsovereenkomst aangepast om (nog) beter tot uitdrukking te brengen dat SNB en haar aandeelhouders met betrekking tot de slibverwerkingsactiviteiten als (fiscale) eenheid opereren.

Nieuwe kostenverdeling

De aandeelhoudende waterschappen van SNB hebben in 2019 bestuurlijk besloten om een wijziging van de kosten-verdeelmethode met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 door te voeren. Door de waterschappen is hierbij als voorwaarde gesteld dat dit geen consequenties mag hebben voor de vaststellingsovereenkomst ten aanzien van de toepassing van de BTW-koepelvrijstelling. Omdat nog geen overeenstemming is bereikt met de belastingdienst over de toepassing van de koepelvrijstelling wordt door SNB vooralsnog de bestaande kosten-verdeelmethode gehanteerd voor de verdeling van de kosten van slibverwerking over de aandeelhoudende waterschappen. Op grond van het oordeel van fiscaal specialisten dat de BTW-koepelvrijstelling ook bij het hanteren van de nieuwe kosten-verdeelmethode mag worden toegepast verantwoord het waterschap de kosten van slibverwerking op basis van de nieuwe kostenverdeelmethodiek. Met het aanmerken van het samenwerkingsverband als een fiscale eenheid blijft de slibverwerking voor de aandeelhouders onbelast. Inmiddels hebben de aandeelhouders onderling de verrekening als gevolg van de nieuwe kostenverdeling dan ook toegepast.

Bij de nieuwe kostenverdeling is tevens een garantieregeling overeengekomen. Ambtelijk zijn de aandeelhouders samen met SNB momenteel bezig hiervoor een monitoringsprotocol op te stellen

Tekort aan verwerkingscapaciteit op korte termijn

Vanuit de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB) is geconcludeerd dat er landelijk onvoldoende reservecapaciteit is om fluctuaties in slibproductie en slibverwerking op te vangen door onder andere het wegvallen van de Duitse markt, de krapte op de Nederlandse markt nog aanhoudt tot 2025, en er geen serieuze landelijke calamiteitenregeling is. Deze problematiek speelt al een aantal jaren. Ook SNB heeft hier last van. Om dit op te vangen heeft SNB een eigen calamiteitenregeling die voorziet in extra opslagcapaciteit, afspraken met andere verwerkers en afspraken met de provincie. Deze regeling is evenwel beperkt van omvang. Een structurele oplossing, waaronder een lange termijn landelijke calamiteitenregeling, dient door de waterschappen, verwerkers en provincie gezamenlijk tot stand gebracht te worden. De gesprekken hierover hebben succesvol plaatsgevonden en zijn er afspraken gemaakt over landelijke voorzieningen voor overloop van slib.

Landelijke voorzieningen overloop slib

In december 2020 heeft de Unie van Waterschappen (UvW) een definitief besluit genomen over het realiseren van een incidentencapaciteit. In de afgelopen maanden is door de UvW gewerkt aan het onderbrengen van de regiefunctie voor deze capaciteit bij AquaMinerals. SNB heeft een idee ingebracht bij UvW via de VvZB voor het realiseren van een MidMix-installatie op Moerdijk ter invulling van de incidentencapaciteit. Hierover wordt verder gesproken zodra de regiefunctie is geregeld.

Leegstand verwerkingscapaciteit op langere termijn

Belangrijke innovatie in de afvalwater- en slibketen vindt momenteel plaats in het realiseren van Energie- en Grondstoffenfabrieken op de zuiveringen van waterschappen. Dit geeft onzekerheid over de kwaliteit en kwantiteit van het slib op langere termijn. Op termijn ontstaat mogelijk overcapaciteit, afhankelijk van de verdere ontwikkelingen van de Energie- en Grondstoffenfabrieken en initiatieven in de markt om nieuwe verwerkingsinstallaties te bouwen (overigens deels ter vervanging van huidige installaties). Om risico op leegstand te mitigeren, monitort SNB actief de

ontwikkelingen in de markt om hierop tijdig en adequaat te kunnen inspelen. In de eerstkomende jaren is er evenwel sprake van een ondercapaciteit in de markt. In het nieuwe ondernemingsplan wordt ingezet op het toetreden van nieuwe aandeelhouders.

Energiecrisis

De in het najaar van 2021 ontstane energiecrisis heeft ook voor SNB financiële gevolgen. SNB is momenteel bezig de effecten hiervan, op de te ontvangen SDE-subsidie en inkoopkosten van energie en grond- en hulpstoffen, in beeld te brengen.

12. Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer)

Identiteitsgegevens	
Naam verbonden partij (VP)	Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer)
Vestigingsplaats	Den Haag (cf statuten)
Rechtsvorm	Stichting
Ingangsdatum	1971
Portefeuillehouder	Dhr. P. Ketelaars
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij	Bestuurslid: Dhr. P. Ketelaars
Verantwoordelijk directielid	Dhr. P. Verlaan
Opdrachtgeversrol/accountmanager	Dhr. R. Merkelbach (O&M)
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol	Mevr. A. van Koningsbrugge (Concernstaf)
Beleidsinformatie	
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het (doen) verrichten van toegepast onderzoek ten dienste van instellingen belast met het beheer van watersystemen en waterketen, alsmede het vergaren en verankeren van deze kennis bij de deelnemers.
Bestuurlijk belang	Geen (De heer P. Ketelaars is bestuurslid op persoonlijke titel).
Deelnemende partijen	Alle waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat
Relatie met programma	Alle programma's
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Kennisontwikkeling & innovatie staan bij Aa & Maas hoog in het vaandel. De kennis die wordt ontwikkeld door STOWA wordt afgetapt en vertaald naar de eigen organisatie. Deels door een actieve inbreng in bestuur, commissies en werkgroepen, maar ook doordat STOWA co-financiert in projecten van Aa & Maas.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	STOWA heeft een belangrijke taak om het waterbeheer in Nederland te voorzien van adequate kennis op met name tactisch en strategisch niveau. Daarbij zien we dat nieuwe thema's als circulariteit, duurzaam grondwaterbeheer, opkomende stoffen, maar ook bijvoorbeeld Digitale Transformatie van ons water- en zuiveringsbeheer, de traditionele domeinen (watersystemen, keringen, keten) ontstijgen. Daarnaast zien wij een toenemende behoefte om, in lijn met de ontwikkelingen rond de Omgevingswet, op regionale schaal kennis te ontwikkelen op de waterthema's. Om bovendien de beperkte hoeveelheid middelen doelmatig te kunnen inzetten, verwachten wij dat de verschillende onderzoekslijnen binnen de nieuwe kennisprogramma's op transparante wijze worden geprogrammeerd, inclusief bijbehorende budgettering.

Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP	Deelname in programmacommissies: - Keringen: Mevr. H. Kloosterboer - Watersystemen: Dhr. R. Merkelbach
---	--

Financiële gegevens

Financieel belang/basis van de bijdrage	Wordt elke 5 jaar opnieuw bepaald bij een nieuwe strategienota. Op dit moment betaalt Aa en Maas 5,01%
---	--

Vermogen van de verbonden partij

Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
2016	€ 6.592.113	€ 2.004.280	€ 6.522.101	€ 2.017.407
2017	€ 6.522.101	€ 2.017.407	€ 5.726.530	€ 1.994.492
2018	€ 5.726.530	€ 1.994.492	€ 5.910.923	€ 2.942.109
2019	€ 5.910.923	€ 2.942.109	€ 8.677.262	€ 3.943.109
2020	€ 8.677.262	€ 3.943.109	€ 10.300.380	€ 9.190.803
2021	€ 10.300.380	€ 9.190.803	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 11.762.000	€ 392.751	€ 10.383.108	€ 392.751
2017	€ 8.524.000 (bijgesteld naar 10.025.000)	€ 397.666	€ 12.806.772	€ 397.666
2018	€ 8.327.000	€ 407.608	€ 14.177.275	€ 407.608
2019	€ 8.620.000	€ 421.874	€ 20.883.323	€ 421.874
2020	€ 24.121.000	€ 436.629	€ 21.991.578	€ 436.629
2021	€ 24.259.000 (concept)	€ 442.305	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

- Op basis van inkomsten van derden aan projecten werd tot 2018 gedurende het jaar de begroting bijgesteld. In 2018 en 2019 is dit niet gebeurd. In 2020 en 2021 zijn in de begroting bijdragen van derden voor zover reeds voorzien wel meegenomen in de begroting
- Naast de contributie dragen wij aan enkele projecten separaat bij.
- De bedrage van de waterschappen bedraagt normaliter de bijdrage van het voorgaande jaar verhoogd met een inflatiecorrectie en 1% ambitiestijging. Voor de bijdrage 2021 wordt de ambitieverhoging i.v.m. de coronapandemie niet toegepast. De inflatiecorrectie wordt gebaseerd op het inflatiecijfer (huishoudens) van het CBS van het voorgaande jaar.
- Vreemd vermogen 2020: in 2020 is de post liquide middelen aanmerkelijk is gestegen. Belangrijke oorzaak daarvan is de (vooruit) betaling van de deelnemende partijen in de KennisImpuls WaterKwaliteit en het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium. Enige vertraging in beide projecten en daardoor vertraging in de betalingen aan opdrachtnemers is mede oorzaak geweest. Dit is vervolgens terug te vinden in de posten Reserve lopende verplichtingen/vastgezette budgetten en overlopende passiva.

Ontwikkelingen verbonden partij

Binnen de STOWA is de strategienota 2019-2023 opgesteld. Deze is richtinggevend voor het werk van de STOWA voor de volgende 5 jaar. Hierbij waren naast de inhoud ook de programmastructuur, begroting en de governance van de STOWA aandachtspunten.

De pijlers voor de komende jaren zijn (gerubriceerd naar maatschappelijke opgaven):

- Klimaatadaptatie
- Waterveiligheid
- Waterkwaliteit
- Energietransitie en
- Circulaire economie.

De belangrijkste conclusie n.a.v. het opstellen van de strategienota luidt dat de opgaven voor de waterbeheerders zich niet meer beperken tot waterbeheer in engere zin, maar steeds meer

bijkomende aspecten omvatten. STOWA concentreert de komende vijf jaar haar onderzoek naast de traditionele taken van de waterbeheerders daarom op de maatschappelijke vraagstukken, zoals beschreven in het Interbestuurlijk Programma. Verder geldt dat een goede relatie met haar achterban een belangrijke voorwaarde is voor succesvol praktijkgericht onderzoek en de implementatie daarvan. In de werkwijze van de STOWA ligt de focus de komende jaren op

- Het versterken van de relatie met de achterban,
- Het slim kennis creëren met de juiste partners en
- Het implementeren van kennis en zorgen dat ervaringen worden gedeeld.

Beleidsmatige en financiële risico's

n.v.t.

13. Unie van Waterschappen (UvW)

Identiteitsgegevens				
Naam verbonden partij (VP)		Unie van Waterschappen (UvW)		
Vestigingsplaats		Den Haag		
Rechtsvorm		Vereniging		
Ingangsdatum		1927		
Portefeuillehouder		Dijkgraaf M. Jacobs		
Bestuurlijke vertegenwoordiger in verbonden partij		Dijkgraaf M. Jacobs in ALV Plaatsvervanger ALV: Dhr. P. Ketelaars		
Verantwoordelijk directielid		Dhr. P. Sennema		
Opdrachtgeversrol/accountmanager		Dhr. G. Broers (Concernstaf)		
Ambtelijk toezichthouder Concerncontrol		Mevr. A. van Koningsbrugge (Concernstaf)		
Beleidsinformatie				
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)		Behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en het verlenen van service aan haar leden.		
Bestuurlijk belang		Stemrecht in de algemene ledenvergadering (evenredige vertegenwoordiging)		
Deelnemende partijen		Alle Nederlandse waterschappen		
Relatie met programma		Alle programma's		
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij		Nationale en internationale behartiging van de waterschapsbelangen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering over het beleidsthema regionaal waterbeheer. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking op een veelheid aan onderwerpen.		
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij		geen		
Overige betrokkenheid overlegorganen bij VP		Deelname in commissie: CBCF Dhr. M. Jacobs CINTER Dhr. M. Jacobs CWK Dhr. P. van Dijk CWE Dhr. P. van Dijk CWS Dhr. E. de Groot		
Financiële gegevens				
Financieel belang/basis van de bijdrage		Contributie welke jaarlijks in de algemene ledenvergadering tegelijk met de begroting wordt vastgesteld. Bij ontbinding van de Unie zijn de waterschappen naar rato van contributiebetaling aansprakelijk voor eventuele tekorten na vereffening.		
Vermogen van de verbonden partij				
Stand 1-1-xxxx			Stand 31-12-xxxx	
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen

2016	-/- € 169.857	€ 11.700.523	€ 718.128	€ 11.110.405
2017	€ 718.128	€ 11.110.405	€ 827.232	€ 11.453.239
2018	€ 827.232	€ 11.453.239	€ 924.709	€ 13.063.613
2019	€ 924.709	€ 13.063.613	€ 1.777.551	€ 13.208.925
2020	€ 1.777.551	€ 13.208.925	€ 1.993.366	€ 15.546.462

Het resultaat van de verbonden partij

	Begrotingstotaal	Aandeel Aa en Maas	Realisatietotaal	Aandeel Aa en Maas
2016	€ 9.228.735	€ 405.103	€ 8.760.250	€ 405.103
2017	€ 9.355.166	€ 410.052	€ 14.125.379	€ 410.052
2018	€ 9.755.686	€ 418.421	€ 10.676.943	€ 418.421
2019	€ 9.985.769	€ 441.905	€ 16.531.665	€ 441.905
2020	€ 10.342.488	€ 460.371	€ 19.225.431	€ 460.371
2021	€ 10.536.178	€ 466.598	Nog niet bekend	Nog niet bekend
2022	€ 11.048.311	€ 489.863	Nog niet bekend	Nog niet bekend

T.a.v. bovenstaande financiële gegevens dient het volgende opgemerkt te worden:

- Naast de contributie int de Unie ook onderstaande bedragen:

	muskus/beverrattenbestrijding	contributie blad Het Waterschap (excl. BTW)	waarderingskamer	SIKB (excl. BTW)
2016	€ 50.460	€ 9.091	€ 29.797	€ 5.000
2017	€ 54.972	€ 9.524		€ 5.000
2018	€ 71.898	€ 9.524		€ 5.000
2019	€ 69.614	€ 5.714		€ 5.000
2020	€ 72.566	€ 5.714		€ 5.000
2021	€ 72.613	€ 6.190		€ 5.000
2022	€ 90.547	€ 6.429		€ 5.000

- Vanaf 2016 bijdrage inclusief compensatie financieringstekort;
- Doordat de Unie bij de conceptjaarrekening 2015 i.v.m. waardevermindering het pand van de Unie met ca € 1 miljoen heeft afgewaardeerd is eind 2015 het eigen vermogen negatief geworden;
- Vanaf 2017 worden de kosten voor de waarderingskamer separaat gefactureerd en niet meer in de begroting v/d Unie opgenomen.
- Realisatietotaal 2017 is inclusief € 4.189.553 kosten waar extra opbrengsten van subsidies tegenover staan. Exploitatieresultaat voor bestemming bedraagt € 109.104
- Realisatietotaal 2019 is inclusief € 7 miljoen uitgaven t.b.v. projecten waar een gelijk bedrag aan extra inkomsten op projecten tegenover staat. Exploitatieresultaat voor bestemming bedraagt € 852.842. Hiervan bedraagt 971.246 een incidentele bate als gevolg van herwaardering van het pand. Dit bedrag is toegevoegd aan een nieuw gevormde bestemmingsreserve 'herwaardering pand' om eventueel toekomstige waardedalingen te kunnen dekken.
- Realisatietotaal 2020 is inclusief € 8,5 miljoen uitgaven t.b.v. projecten waar een gelijk bedrag aan extra inkomsten op projecten tegenover staat. Het bedrijfsvoeringsresultaat is € 215.816 positief. Hiervan bedraagt 300.000 vrijval diverse kortlopende financieringsprojecten welke als kortlopende schuld op de balans waren opgenomen. De exploitatiekosten zijn € 380.000 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere personeelslasten.
- Vanaf de begroting 2022 wordt voor indexatie van de Uniebegroting niet meer de consumentenprijsindex toegepast maar een combinatie van consumentenprijsindex (voor 25%) en loonkostenindex (voor 75%)
- In de begroting 2022 is nog geen rekening gehouden met de uitgaven die samenhangen met de gezamenlijke aanpak waterschapsverkiezingen. Deze worden separaat in beeld gebracht.

Ontwikkelingen verbonden partij

Speerpunten voor 2022

In 'Waterkracht' heeft het Uniebestuur in 2020 de strategische koers uitgezet. Daarin worden drie zwaartepunten geschetst: meer verantwoordelijkheid nemen voor de fysieke leefomgeving, het doorontwikkelen van publiek partnerschap en het werken aan een vitale vereniging. Deze zwaartepunten werken door in de begroting 2022. Specifieke aandacht gaat in 2022 uit naar:

- **Verankering en verdieping van het principe 'water en bodem sturend voor de ruimtelijke inrichting'**
De droogte en wateroverlast van de afgelopen jaren hebben laten zien dat de grenzen van het watersysteem zijn bereikt. De Unie wil met de waterschappen de balans in het watersysteem herstellen en zorgen dat de ruimtelijke functies en het gebruik daarop beter zijn afgestemd.
- **Lobby voor een bronanpak in het kader van het verbeteren van de waterkwaliteit**
De waterkwaliteit voldoet op veel plaatsen niet aan de doelen van de Kaderrichtlijn water voor 2027. De afspraken die hierover zijn gemaakt zullen ook in 2022 weer veel aandacht vragen. Daarnaast is de Unie alert op het beleid ten aanzien van nieuwe stoffen. Een impasse zoals bijvoorbeeld bij de PFAS-problematiek moet worden voorkomen.
- **Realiseren van afgesproken doelstellingen voor hoogwaterbescherming**
De Unie zet in op een stabiele programmering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma met voorspelbare lasten voor de waterschappen, met aandacht wat dit betekent voor de solidariteit tussen waterschappen.
- **Ondersteunen van waterschappen op weg naar klimaatneutraliteit**
De Unie werkt mee aan de uitvoering van het Klimaatakkoord, het Grondstoffenakkoord en het wegnemen van belemmeringen op het gebied van energieproductie en grondstofterugwinning door de waterschappen.
- **Het herijken van het internationale werk van de waterschappen**
De Unie rondt in 2022 de herijking van de visie voor Dutch Water Authorities af en start aan het vormgeven van de uitvoering hiervan.
- **Inzet op wettelijke verankering van de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen**
In 2022 wordt verder gewerkt aan de toekomstbestendige bekostiging van het waterbeheer en het wendbaarder maken van het belastingstelsel van de waterschappen, zodat deze blijvend aansluit bij de veranderende omgeving.
- **Vorbereiding waterschapsverkiezingen 2023**
Op 15 maart 2023 vinden de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschapsverkiezingen plaats. In 2022 worden de waterschapsverkiezingen voorbereid met o.a. de ontwikkeling van een stemhulp en een communicatiecampagne.
- **Inwerkingtreding Omgevingswet**
Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. 2022 zal daarom in het teken staan van de implementatie van de Omgevingswet en het bijbehorende Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Contributiestijging

De waterschappen hebben in 2019 afgesproken om tot en met 2023 de Uniebegroting te laten groeien om het Uniebureau financieel in staat te stellen om op de benodigde sterkte te komen. De grootste stap hierin is reeds gezet in de begroting 2020 (stijging 4% plus inflatie). Voor de jaren 2021, 2022 en 2023 was in dit kader een stijging van 1% plus inflatiecorrectie afgesproken. Doordat de extra contributiestijging is de afgelopen 2 jaar vooral opgegaan is aan tegenvallende kosten vanuit de CAO en pensioenpremies, is afgesproken om in 2022 en 2023 de contributie met 3% i.p.v. 1% extra te laten stijgen.

Daarnaast is omdat de Uniebegroting voor 75% uit personeelslasten bestaat, afgesproken om vanaf de begroting 2022 voor indexatie van de Uniebegroting niet meer de consumentenprijsindex toe te passen maar een combinatie van consumentenprijsindex (voor 25%) en loonkostenindex (voor 75%).

Beleidsmatige en financiële risico's

Alle waterschappen, m.u.v. Hoogheemraadschap van Delfland, hebben een garantstelling afgegeven aan de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) ten behoeve van een doorlopend kredietfaciliteit voor de Unie van Waterschappen (UvW). Het maximale bedrag waarvoor een waterschap aangesproken kan worden is 2 miljoen euro.

In de ledenvergadering van de Unie d.d. 16 oktober 2015 is afgesproken dat bij een eventuele aansprakelijkheidsstelling inzake het krediet het verhaalrecht (recht van regres) gebaseerd wordt op het aandeel in de reguliere contributiebijdrage. Het huidige aandeel van Aa en Maas in de contributie bedraagt ongeveer 4,5%.

Daarnaast is door de waterschappen begin 2017 een borgstelling afgegeven voor een lening ter herfinanciering van de hypothecaire lening van ruim 6 miljoen euro waarbij de Unie verdeelsleutel het aandeel per waterschap bepaalt.